

EZÜST disztárgyak, evőeszközök, sport- és versenydíjak dus választékban, gyári árban
SCHLEIFER ezüstárugyár. Budapest, VII., Kazinczy u. 14. Telefon; Józ. 135-26.

HUTTER JÓZSEF szappangyár, Olajipar Részvénytársaság
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 6.

! CERES !
 kóser ételzsír
 tápláló, könnyen emészthető

ILLÉS SIMON cukrász

BUDAPEST, VII.
 Erzsébet-körút 39.
 Telefon: J. 121-52.

Tea és finom sütemények
 torták, bonbonok, fagyalt
 és gesztenye purée.
 E16 k.16 uzsonnázó hely.

ASTRA

FACSILLAR-MŰHELY
 Csillárok // Müipari tárgyak // Antik butorok
NÁDOR LAJOS tervező iparművésznél
 Budapest, VI., Nagymező u. 52. Mintaterem: IV., Váci u. 39.
 Régi butorokat új módszerrel művésziessé átalakít!

CSÁNGÓ JENŐ

BŐRÖNDÖS - Bördíszmü különlegességek

RÁKÓCZI-UT 39. - TELEFON: J. 129-25.



SIRKÖVEK מצבות

ADLER J. sirkóraktárában
 BUDAPEST, KÁROLY KÖRUT 7. SZÁM.

Szobafestést és mázolás legolcsóbban vállal **MEGADJA PÉTER**
 VII., Nagydíófa ucca 26

Zsidó szertartási cikkek

templomi aranyhímzések, héber, magyar és német nyelvű
 zsidó irodalmi könyvek nagy raktára.
 Olcsó árak, előzékeny kiszolgálás!
Neumann Benő könyvkereskedése
 Budapest, VI., Király ucca 8. sz.

AZ EREDETI PÁRISI **CLARKS** soványító fürdőszó



fogyaszt és megakadályozza az elhízást: Nem kell koplalnia! Nem kell hashaló! 4-12 kg fogyás 6 hét alatt. Teljesen ártalmatlan, illatos és kellemes, 6 csomagot tartalmazó doboz 105 ezer korona részletes utasítással

Clarks párisi soványító krém.

Egyes testrészek részleges lefogasztására. Nagy tégely ára 3 ezer korona. Kapható gyógyszár és drogeriákban. Ha nem kapná forduljon a budapesti képviselőhöz: Zsoldos, Budapest, IV., Városház ucca 14. telemelet.

Orth. מכתב פוסט fűszerárak és baromfi orth. hitköz-
 ségi macesz-elárusítóhelye, legolcsóbb árban kapható
EHRENFREUND ÉLIÁS

WESSELÉNYI UCCA 13. Telefonhívó: J. 74-83
 Megrendeléseket házhoz szállítok

Westend Szálló

BUDAPEST, VI., BERLINI TÉR 3.

Nyugati pályaudvaron. Telefon: L. 920-64.

Központi fűtés. Minden szobában hideg-meleg víz fürdők, lift
 Uri családok találkozó helye.

Szoba árak 50.000-60.000 koronáig, fűtéssel együtt.

Akinek nem mindegy

MIT TESZ A NYELVÉRE,
 az csak mindenütt a
SZENT ISTVÁN
CUKORKÁT

kérje, mert ezt valódi olaj-
 jokkal, tiszta izekkel készít-
 jük. Megismerhetők, hogy
 minden szem cukorkába
 a **SZENT ISTVÁN** szó
 van préselve

Kőbányai Polgári Serfőző és
 Szent István Tápszerművek Rt.

Budapest, 1926. május hó.

I. évfolyam 5. szám.

Egyetértés

IRODALMI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS HITÉLETI KÉPES HAVI FOLYÓIRAT

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VI., ANDRÁSSY-UT 84. SZÁM.

Felelős szerkesztő:

MÁRKUS ALADÁR

Előfizetési díj:

Egész évre K 150.000
 Jugoszláviában . . 250 Dinár



A frankfurti Rothschild-muzeum

A kiválasztottság

Írta: Dr. Fischer Gyula főrabbi.

Mi a kiválasztottság? Mi ennek a vallásos gondolatnak jelentménye, tartalma, célja? És ha Izrael kiválasztott népek hiszi magát, van-e ennek a hitnek alapja és jogosultsága? E jelzőnév miatt majd gúnyolnak, majd öntelteknek, elbizakodottaknak szólnak minket. Van-e ennek a gúnynak, szidásnak is alapja, jogosultsága? Merre billen az igazság finom, érzékeny mérlegének nyelve, mi felénk vagy ellenlábásaink felé? Szükséges és üdvös magát a gondolatot kissé közelebről nézni, az irodalom és a történet világánál; tanulhatunk belőle mi zsidók és tanulhatnak talán mások is — ha akarnak.

Minden népnek van sajátos szelleme, egyéni karaktere, veleszületett hajlandósága, lelki struktúrája és ezekhez képest a maga küldetése, feladata. Ezt senki sem fogja tagadni. A régi Görögország a Szép eszméjének kiválasztottja volt, a régi Róma a Jog, az újabb Franciaország a szabadelvűség, Anglia a demokratikus elv és a világgkultura terjesztése klasszikus nemzetének mondja magát és Magyarország abban a nagy eszmében látja rendeltetését, hogy földrajzi fekvésénél és szellemi tehetségénél fogva a kelet s a nyugat között az összekötő hidat. Ha ezek a nemzetek ezt a meggyőződésüket tettekkel igazolják történelmi pályájukon, ha ennek a meggyőződésüknek éltek, áldoztak, érte küzdöttek és szenvedtek, zászlóját fenn lobogtatták jó és rossz időkben ingadozás nélkül, — akkor akad-e valaki, aki e meggyőződést gúnyolja vagy elbizakodottnak vádolja?

A zsidóságra sines megengedve más mértéket alkalmazni; itt sines helye elfogultságnak, előítéletnek. Fennáll a tétel: Izrael kiválasztott nép, még pedig: a vallás gondolatának kiválasztott népe.

Mikor a színaji kinyilatkoztatás szent és egyetlen órája közeledett, Mózes isteni felhívást hallott: „Igy szól Jákob házában és szól Izrael gyermekeinek: Ti láttátok, mit cselekedtem... fölemeltek sasszárnyakon és magamhoz hoztalak titeket; ha most hallgatni fogtok szavamra és megővjátok frigyemet, akkor ti lesztek a népek közül kiválasztott népem, mert (vagy: noha) enyém az egész föld. Ti papok birodalma legyetek és szent népem.“ E szavakon felbuzdulva, „válaszoló a nép és mondá egyértelműen: Mindent, mit Isten szól, meg fogunk cselekedni.“ És ezt a kijelentésüket még kétszer is ismételték más-más alkalommal. Föl-fogták tehát az égi üzenetet, átértették annak súlyát, jelentőségét és önként vállalták a dicsőséges terhet.

A tér nem engedi az idézetek szaporítását a Tórából, ezért még csak egy nyilatkozatot emelünk ki Mózes bucsubeszédeiből: „Kérdezd meg az ősi napokat... hallotta-e valamely nép Isten szavát, mint te: avagy megkísérelte-e Isten, hogy válasszon magának népet más nép kebeléből próbatétekkel, csodákkal, hatalmas kézzel, kifeszített karral és félelmetes cselekedetek által, miképpen veletek cselekedett Uratok. Istenetek szemetek láttára? Csak neked mutattattott meg, hogy tudjad: Adonai az Isten, nincs kivüle más. Az égből hallatta veled az ő szavát, tanítva téged... és mivelhogy kedvelte atyáidat, választotta azok utódait.“

De arany bálványt készítettek maguknak Mózes távollétében. Az elképzelhető legsúlyosabb bűn. Azonban csak háromezren voltak a bűnösek, nem az egész nép és azok is legtöbbször a néppel együtt kivándorolt „gyülevész esőcselekből“ kerültek ki.

A próféták, akik szavuk szikrázó pörölyesapásával sújtottak le kortársaiknak a tiszta Istenszeme ellen elkövetett vétkeire, még a nép hűtlenségében, elpártolásában, a bálványimádásba visszazuhanásában is meglátták a néplelek egészséges magvát a beteg burok alatt; akik ismerték Isten akaratát, hogy az meg nem változik, akik ismerték Izrael jellemét, hogy az, tévedéseken és megtisztulásokon át, a benne rejlő vallási erőket ki fogja bontani és a vállalt hivatást minden fergetegen át is hordani, a próféták is, mind, hirdették a kiválasztottság tanát. „Ezt a népet magamnak alkottam, hogy hirdesse dicsőségemet... En, Isten, elhivaltalak igazságban... megteszek szövetségem népévé, a nemzetek világosságává... ti vagytok az én tanúm, szolgám, akit választottam.“ Ezeket mondja Ezaiás próféta és lehetne ilyen lángoló meggyőződésű szavakat, még számosat, felsorolni az ő és a többi próféta szónoklataiból.

El vannak-e még ismerve Mózes és a próféták olyan férfiakkal, kik isteni sugallatból, isteni ihletből beszéltek? Ledőltek-e már alakjaik arról a gránittalapzatról, melyre a világtörténelem géniusa azokat ezred-évek előtt helyezte? Kialudt-e már szavuknak az a fénye és ereje, mellyel rányomták szellemük aranybélvegét az emberiség vallásos gondolatának homlokára? Minden egyház komoly hívője, de sőt minden többé-kevésbé művelt ember, tudni fogja a választ ezekre a kérdésekre: és így következtetni fogja, hogy amit ők mondtak, annak örök értéke és érvénye van.

Nemcsak a szent irodalom, hanem a történet is igazolja Izrael kiválasztottságát. A zsidó közösség sok évszázadon át idegen környezetben élt: Egyiptomban, Kánaánban, Babylóniában, Assziriában, Perzsiában, utóbb Görögországban és Rómában; e nemzetek és korok romboló hatásai mély nyomokat hagytak ugyan a zsidók vallásos gondolkodásában, de vallásos szellemét, tudatát, alapszémjét elfojtani, vagy lelkéből kiölni nem sikerült nekik. A zsidóság megannyiszor megemberelte magát, ráeszmélt vallásos kincsének felmulthatatlan becsére és megőrizte azt legdrágább örökségül. Az első vallási vértanúk, kiket a történet ismer, zsidók voltak, mert mióta visszatértek a babylóniai gólszövből, a legesodálatosabb hűséggel ragaszkodtak Mózes Tórájához és a próféták által tolmácsolt Istenhíthez. A középkor borzalmairól — hallgassunk: csak könnyezéssel áldozunk a zsidó férfiak és nők, öregek és fiatalok megszámlálhatatlan ezreinek, akik életüket adták oda vallásukért és halálukkal peesélték meg Izrael kiválasztottságának igazságát.

Mind e bibliai és történelmi bizonyosságok mellett nem fejezi ki a kiválasztottság Izraelnek valami előjogát, kiváltságát, fölényét a többi népek előtt, vagy fölött. Nem: súlyos köteleiséget ró a zsidóságra. Azt fejezi ki és követeli is, hogy a zsidóság ismerje szent tartozásának, történelmi rendeltetésének: hajthatatlan hűsége által a minden más elemtől ment, tiszta vallásos eszme munkálását, diadalrajtását. A zsidó nép, mint kiválasztott népe a vallásnak, ismerje első és utolsó feladatát: megdicsőíteni, megszentelni Isten nevét, irtózni a büntől, szeretni és szolgálni minden nemes emberi célt és vallásának odaadó gyakorlása által az emberiséget egyesíteni a világosság, a béke és az igazság, a mindgyőztesebben fejlődő kultúra boldogító áldásaiban.

Budapest, Sabuót ünnepe előtt.

„Nem viselheti a zsidó nevet, aki idegenkedik a zsidó kultúra előmozdításától“

Mezey Ferenc dr. nyilatkozik a Palesztina-munkáról

A Palesztina-munka hatalmas lendülettel halad előre, a világon szerteszórt zsidóság nagy anyagi áldozatokkal igyekszik kivenni részét az építő és kulturamentő munkából. A honfoglalás országrésze, — a szükséges pénz előteremtése — a zsidóság egy hatalmas szervezetének, a *Keren Kajemet Lejiszroelnak* jutott, amely most Magyarországon is fokozottabb tevékenységet fejt ki. A külföldön mindenütt felismerték ennek a szervnek a célját, látják, hogy minden politikai céltól mentesen tisztára gazdasági munkát folytat, — földet vásárol az arab birokosoktól, hogy azt szegény, üldözött zsidóknak juttassa és investíció részére hosszulejáratu, kamatmentes kölcsönöket is bocsát rendelkezésre, hogy a régi hazájukban hontalanná vált új földesurak és chálucok boldogulhassanak. Ebben a tevékenységben józan ésszel, becsületes szándékkal és a tények objektív ismeretével nem lehet politikumot találni, az, aki politikát akar azaz bele a hontalanokat gyámolító munkába, nem lehet objektív és nem tud felemelkedni abba az eszmekörbe, amely átfogja az egész zsidóságot, minden párt- és osztálykülönbség nélkül. Palesztinában százezer zsidó él. Legnagyobb részüket a Keren Kajemeth juttatta oda, a pogromra ülvőtt kozákok kancsukája elől. Lengyelország, Oroszország és a balti államok zsidó szerezetlenül menekültek az őshazába vissza, mert azok a társadalmak, amelyekben éltek, nem ismerték el legkezdetelegesebb emberi jogait sem. E tény ismeretében nem kell cionistának lenni ahhoz, hogy objektíven méltányolni lehessen a Keren Kajemeth Lejiszroel titáni munkáját. Igaz zsidók csak lelkesedni tudnak ezért a történelmi munkáért. Az „Egyetértés“ nem áll a cionizmus szolgálatában, de nem vonja ki magát a Palesztina-munka objektív megismerése alól és egyetemes zsidó szempontból ennek alapján megállapítja, hogy az utóbbi időben méltatlan támogatást érte a Keren Kajemetet és a budai zsidó hitközséget, amely az országépítő szerve céljaira tízmillió koronát szavazott meg. A budai hitközség körlevelet intézett a vidéki hitközségekhez, amelyben hangoztatta, hogy a Palesztina-munkában való részvétel erkölcsi kötelesség és hogy támogatni kell minden olyan törekvést amely üldözött, jogfosztott, hontalan zsidó testvéreink számára akár új otthon teremtését. A budai hitközség felvetette azt az eszmét, hogy a politikamentes Palesztina-munka megszerzésére alakuljon országos bizottság.

A budai hitközség nemes felszólításának visszhangja támadt, amely egyáltalában nem a zsidóság álláspontját képviseli. Bizonyos oldalról ellenakciót fejtenek ki és megvádolják a Keren Kajemetet azzal, hogy politikai munkát folytat. Hogy ez a felfogás mennyire nem a magyar zsidóság felfogása, erre vonatkozólag megszólaltatjuk a magyar zsidó közélet egyik kiválóságát.

Felkerestük dr. Mezey Ferencet, az Izraelita Országos Iroda elnökét, aki a Palesztina-munkáról kialakult véleményét a következőkben mondta el:

— A Palesztinára irányuló akció tekintetében álláspontomat az a javaslat tükrözteti vissza, amelyet e tárgyban az 1925. évi szeptember 7-én tartott községkerületi elnöki ülésen, valamint az ugyanakkor tartott országos bizottsági ülésen előterjesztettem. Ez a tervelt enunciació a következőképpen szól:

— A magyar zsidóság, amely a történelmi fejlődés és Magyarország törvényei szerint a történelmi egyházak között a magyar nemzet testéből elváhatlan kapcsolatban és hazájához és vallásához való törhetetlen ragaszkodásban él, minden bárhonnan eredő olyan gondolatot vagy törekvést, mely e közel évezredes, az ősök érzelmei által megszentelt

eme nemzeti kötelek megbontását vagy elhomályosítását célozza, magától elutasít. Tántorithatlanul megmaradva e történelmi alapon, azt a nemes munkát, mely hontalanná vált hittestvéreinknek a Népszövetség védelme alatt a Szentföldön jogi oltalmat és emberi létet kíván biztosítani és az emberiség erkölcsi fejlődésének történetében oly hatékonyra vált ősi kultúrájának megújulásában tevékeny, meleg testvéri érzéssel kíséri. Követve más nemzetek kötelekben elszórtan élő hittestvérek példáját, a magyar zsidóság kötelessége, hogy a politikai és nemzetiségi elemektől mentes palesztinai alkotó és segítő munkában, tőle telő áldozatokkal, társadalmi és humánus szervezetben vegyen részt.

Mezey Ferenc ezután a cionizmushoz való álláspontját a következőkben fejtette ki:

— A kerületi elnökök, ugyszintén az országos bizottság helyeselték ugyan az ezen nyilatkozatban foglaltakat, de külső, vagy belső félremagyarázások kikerülése végett, ez ügynek a felekezeti országos szervezetében való tárgyalását akkor a napirendről levették. Habár ily körülmények között a felekezeti elnökök részéről a palesztinai mentő-évidőszerint a szóbanlévő akcióban részt nem vehettek, a tervelt javaslatban foglalt álláspontomat egyenlőleg változatlanul fenntartom és önként értetődőknek látom azt is, hogy azok, akik ily formalizmus által kötve nincsenek, igaz zsidó lélekkel résztvesznek a palesztinai mentő-évidőszerint, amint azt ama külföldi testvéreink is teszik, akik egyébként a cionizmussal szemben kritikai okoknál fogva ellentétes állást foglalnak el.

— Az a nézetem, hogy aki hontalan testvéreink emberi jogainak és emberi létük biztosításának, valamint a zsidó kultúrájának előmozdításától idegenkedik, avagy épen annak ellenére cselekszik, bármily frázisokkal leplezze eljárását, a zsidó nevet nem viselheti.

Mezey Ferenc dr. nyilt és a magyar zsidóság igazi meggyőződését képviselő álláspontja talán el fogja osztalni azt a rosszakaratú megállapítást, hogy a Keren Kajemet munkája ellentmond a magyar zsidóság érdekeinek. Faragó Sándor.

A LEGJOBB, LEGSZEBB

ERNYŐT

olcsó gyári áron csak

KERTÉSZ-nél

vehet. Ernyőipartelep,

Budapest, VII., Károly-körút 1.

Saját gyártmány. Alakítások.

Barna félselyem
10 Águ divaternyő
csak — — — K **195.000**

Zsidó szertartási cikkek

templomi aranyhímzések, héber, magyar és német nyelvű zsidó irodalmi könyvek nagy raktára.

Olcsó árak, előékeny kiszolgálás!

Neumann Benő könyvkereskedése

Budapest, VI., Király ucca 8. sz.

Rádió készülékek, bronz és facsillárok

selyemlámpaernyők, villamos vasaló és főzőkészülékek legolcsóbb árakon, dus választék kedvező tizetési feltételek mellett

Kadelburger Ernő, Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefon 140-04.

Emberek a kohóban

Írta: Ujvári Péter

Tauberék úgy éltek, mint a vadgalambok, de csak olykor-olykor. Legtöbbször úgy éltek, mint az emberek. Ennélfogva volt olyan napjuk, mikor az ember az asszonyt utálta és volt aztán olyan napjuk is, mikor az asszony az embert utálta, amiből látnivaló, hogy jól kiegyensúlyozott házasságban élt ez a két galambféle.

Ma például olyan napjuk van, mikor csak az ember áradt meg a hitvestáris utálkozás. Tauberné ellenben szelid, mint a vadgalamb és a házasságát is majd csak olyan szépnéki érzi, mint a vadházasságát. Igéző pongyolája tavaszias nyíltsággal ötven éves multjának legüdébb részleteit mutogatja. Tauber hunyorogni kezd, mikor ez a fecsegő szemképrázat elébe fehéredik. Tauber nem szereti, ha Tauberné az igazságot szimbolizálja, amely minden titkot napfényre hoz.

— Mit szólna a pongyolához — kérdi az asszony és olyan pillantással babonázza az urát, amitől minden okos ember megárgyulna. De Taubert úgy megedzette a harmincéves boldogság, hogy neki már nem árthatott a kísértés. Elfojtott jókedvvel ráhunyorog az asszonyra és azt mondja:

— Olyan vagy benne, Eszter drága, mint a Vénusz.

— Olyan friss és habos?

Tauber szeliden a fejét rázza:

— Olyan antik, életem.

Fenyegető villámok gyuladotnak az asszony szemében. Az ember kitörő vihart sejtett, hát képmutatónan visszakozott.

— De igazán, életem, gyönyörű vagy. Ragyogó. Ugy ragyogsz, mint a nap, de akkurát úgy. Nem tudok az arcodba nézni.

Taubernében megmozdul a galambpe, de nem engedi, hogy megömljön. Mert akar valamit és attól fél: a sikert veti kockára, ha az ember fanyar humorát megtorolja. Hát csak bódítóan mosolyog:

— A napról eszembe jut, hogy új kalap kellene.

— Eszter drága — kérdi Tauber agybenult esodálkozásal — miért éppen a napról jutott ez az eszedbe?

— Azért, életem, mert már rabbi Akiba mondta, hogy nincsen új kalap a nap alatt.

Becsületes zsidóember nem vonhatja kétségbe a napot, de nem vonhatja kétségbe rabbi Akibát sem. Hát letagadai nem lehet rabbi Akibát és Tauber csak éppen azt kísérli meg, hogy elhárítsa:

— Eszter, drága, te összetévesztetted azt a rabbi Akibát a Zwiebackkal.

Az asszony energikus rándításal szorosra fogja derekán az övét, aztán az urára néz, már nem esábitóan, de szurósan, fenyegetően:

— Maradjunk csak a nap mellett.

— Életem — hökölödik Tauber — csak nem jutott a napról megint az eszedbe valami?

— De igen, ha megengeded. Régi jutott az eszembe.

Régi a házaspár szeméfnye. Huszonnyolc éves ez a klenódiium és még mindig hajadon.

— Ugy? — nyújtja a szót az ember — hát Régi jutott a napról az eszedbe? Persze, persze — végzi mélabusan — mert minden régi a nap alatt, mondja rabbi Akiba.

— Simon — csattan rá az asszony anyaszivének heves megmozdulásában — Régi nem tehet arról. Öregszik, öregszik, de csak azért, mert olyan a természet. Megmondolatlan. Azt tartom, Simon, legjobb, ha férjhez adjuk.

— Ehhez kellene egy völegény.

Tauberné megbigyeszti a száját:

— Ez a legkevesebb. Ehhez egy hozomány kell.

Most Tauber bigyeszti meg a száját.

— Ez a legkevesebb.

— Mégis, mennyit ígérhetsz?

— Igérni akár százezret is ígérhetek. Igérj Réginek egy völegényt és én ígérek neki egy hozományt.

Az asszony ingerülten közbevág:

— És Régi megkapja a völegényt, de a völegény nem kapja meg a hozományt. Szóval be akarod csapni a vejedet. Smucian!

Ebben aztán megállapodtak. Szinte azt mondhatnám: ebben egyetértettek.

Tauber Simon abból a fajtaból való, amely elomlott századok homályából nézi a világot, nem sziveli a változásokat és rem könnyen vedlik ki a régi szokásokból. Neki csak egy bizalmasa van: a tegnapi. Ezt ismeri és barátokzik vele. A tegnapi hangját megérti, elhaló szinompája



Szépség

a legdrágább kincse minden nőnek. A szépség ápolása megőrzi az ifjúságot, kívánatossá tesz és szerencsét hoz.

Az Elida Ideal szappan a bőrnek egészséges szint ad és megóvjja fiatalos rugalmasságát.

Tisztább, enyhébb és sokkal kellemesebb illatu.

Széppé varázsol

ELIDA

IDEAL-SZAPPAN

Utolsó maradékáig illatos.

tetszik neki és meghalkult muzsikáját megőrzi. A ma meg a holnap csak értelmetlenségeket irtóztat a lelkébe. A holnap mért követel tőle elbujdosást a tegnapi formától, amiket megszokott? Mért követeli ezt az asszony is?

Mert ezt követeli az asszony, akinek olyan a lelke, mintha kohóba vetette volna. Ami zsidóvá teszi a zsidót, az már kiolvadt belőle. Már röstelli is a zsidóságát, mert idegen ígéret büvöli. Amit ez rak reá, ha még olyan súlyos is, kedves neki; amit reá rak a zsidóság, tehernek érzi azt és szabadulna tőle. Tauberné előkelő akar lenni és mert műveletlen, azt hiszi, csak úgy előkelő, ha a zsidóságtól jó messzire elködörög. Sarkalja őt az anyák önzése és a magukból kizuhant zsidók példája is és azzal bolondítja magát, hogy Régike jobb pártit csak úgy csinálhat, ha a zsidóságukból kibontakoznak.

Most is kinálkozik valami jó párti. Egy fogorvos, aki az Andrássy-uton lakik.

— Csak gondold meg, Simon — lelkesedik az asszony — két „ff” van a nevében.

— Mboh — legyint az ember — Feigenbaum Raffael nevében három „ff” van.

— Egy ef és ef között — mondja Tauberné — különbség van. A doktor Ruffy-ó keresztény effek, ha tudni akarod. Mert Ruffynak hívják.

Tauber szörnyűködött. Aztán már nem is humorizált. Kurtán kijelentette, hogy ő nem akasztja rá két keresztény „ff”-re a Régike zsidó jövőjét.

De hiába beszélt. Az asszony a kohó előtt ült és abban megolvadt zsidó lelkek sadakja fortyogott. Gözlobogók felhőztek ki belőle, rongylelkek rongyselyme, ami szennyesen a lekiismeretre borult. Tauberné se látta már a lelkiismeretét. Emberek, akik már csak úgy lógtak a zsidóságon, mint a leázott plakátok a hirdetőoszlopon, elméleteket fejtegettek előtte, amiket nem értett meg. Reklámodítással a fülebe harsogták, hogy alkalmazkodni kell. A mai generáció nem önmagáért, hanem a következőért él és a máinak meg kell semmisülnie, hogy ne szenvedjen az utána következő. A kohó kitátotta moloch-torkát és Tauberné cafatonként szaggatta le magáról a zsidó hábitust, hogy eltitkolhassa az eredetét.

Igy okoskodott. Hozományt nem adhatnak Régikeknek, hát mit csináljanak? Zsidó fiura nem számíthat, mert a zsidó vallás a hozomány vallása. A keresztény vallás ellenben az ígéret vallása. Egy keresztény fiunak csak ígérni kell a hozományt és mindjárt lépze megy. Régikeit ennél fogva az anyaszentegyházzal kell eljegyezni. Itt van az a Ruffy. Két „ff” van a nevében; ez a két „ff” biztos egzisztencia. Régike számára jövőt és társadalmi emelkedést jelentene, ha Ruffyné lehetne belőle. De a Tauberék és Ruffy-ak között túlnagy a távolság, hogy egymásba olvadhassanak. Összebb kell hozni őket, ezt pedig csak egy módon lehet. Le kell Régikeről kaparni a Tauber nevet és minden egyebet is, ami stigmatizál.

Mikor ilyenformán kimódolta a boldogulásuk lehetőségeit, kész tervvel toppant az ura elé.

— Simon, most már torkig vagyok a hosszú szakálloddal. Holnap lestuccolod, aztán megkezdjük.

— Mit kezdünk meg? — kérdi Tauber és érzi, hogy belsejtelmek fojtogatják.

— A beolvadást — mondja dacosan az asszony. — Holnaptól fogva olvadni fogsz. Ennyit megtehetsz a családodért.

— De miért? — kapálódik Tauber.

— Mert az ország nem bír el olyan zsidót, amilyen te vagy.

— En egy szimpla zsidó vagyok.

— Nem igaz. Te egy dupla zsidó vagy. Te benned két zsidó lakik, két esunya zsidó. Tudod, mi ez? Ez hazasárulás. Mert a hazának már egy zsidó is sok. Hát az egyiket ki kell olvasztani.

— Jó — nyöszörgött Tauber — hát kiolvasztom magam. Aztán mit csináljak?

— Hát a disznósír mit csinál, ha kiolvasztják a szilonnából? Beolvad a földbe. Te is beolvadsz.

— Mit csináljak?

— Beolvadsz a földbe. A többségbe, amely nem

zsidó. És ha egyszer olvadni kezdesz, mindjárt előkelő leszel, akár egy udvari tanácsos.

— Az is olvad? — kérdi Tauber és szentágitó ámulás rökönödik a tekintetében.

— Minden udvari tanácsos olvad. Meg a királyi tanácsos is. Meg mindenki, aki nagyságos akar lenni. Mert a zsidó mindjárt nagyságos, ha már nem zsidó. Ezt úgy hívják, hogy asszimilálódik. Holnap te is megkezdéd.

Tauberből kirobant a türelmetlenség.

— Mondd meg legalább, hogyan kell azt megkezdni? — Magadtól is tudhatnád. Az ember úgy kezd, hogy először leszokik a templomról és csak otthon imádkozik.

Később már otthon se imádkozik.

— Kérlek — mondja Tauber — ez nem megy. Nekem muszáj imádkoznom, mert én nem tudok anélkül früstökölni. Ha pedig nem früstökölök, akkor bójtölök és ha bójtölök, akkor már nem vagyok neológ és ha nem vagyok neológ, akkor hogyan olvadjak?

Az asszony azt mondta erre, hogy egy tisztességes családapa még nulla alatt is olvad. Mert ez olyan dolog, hogy előbb ugyan fázik tőle az ember, aztán azonban beleje melegszik.

Tauber még mindig nem tudta, hogy kell megkezdni azt az olvadást.

Az asszony rácsattan:

— Hát úgy, te hülye, hogy az ember sajnálni kezd, hogy zsidónak született.

— Ezt nem lehet — ijedezik Tauber. — A reggeli imádságban az áll: dicsértéssel Örökkévaló, mi Istenünk, hogy zsidónak teremtettél meg.

Gunyosan kérdi az asszony:

— Az is áll az imádságban: dicsértéssel Örökkévaló, mi Istenünk, hogy Taubernak teremtettél meg?

Az ember rábámul. Ez nem áll az imádságban. Már hogy állna benne.

— Nohát — diadalmaskodik az asszony. — Ha nem áll benne, hát mégis menni fog. Még pedig igen könnyen. Az ember vesz egy ötvenfilleres bélyeget, elmegy vele a minisztériumba és azt mondja: új nevet akar. A régi viseltet, röstelsz csak mutatkozni is vele, mert kompromittál. Adjanak helyette más nevet.

Tauber esze nyiladozott. A csereüzletben szakember volt, mert a pályáját azzal kezdte, hogy vadonat régi holmit vásárolt és úgy adta el, mintha vadonat új volna. Jó. Hát a régi keshedt nevére rá fogja szólni a miniszterre. Egy ilyen minisztert könnyen becsaphat. Csak azt nem tudta kísütni, hogy eserebe kinek a nevére vásárolja meg: a miniszterét, vagy az államtitkáráét?

Az asszony fölvilágosítja.

— Az ember valamely város után magyarosítja a nevet. Olyan város után, amelyhez valami felejtethetlen

*His unokám csendesen,
Most már hallok rendszeren...*

SIEMENS
Phonophor
AZ ÚJ VILÁGOS KÉSZÜLÉK
NAGYOTHALLÓKNAK
MAGYAR GYÓGYTECHNIKAI
IPAR R. T. BUDAPEST
Tel. 168-16, 131-04. Andrássy-út 28.

emlék fűzi. Simon, mi Hatvanban ismerkedtünk meg. Ez egy emlék.

— Jó — mondja Tauber — hát majd Sajnos-ra magyarosítom a nevedet.

Tüzes nyársak parázslottak az asszony szemében. De lenyelte őket, mert karóba is lehet húzni, nem muszáj éppen fölnyársalni az embert. Hát erőt vett magán és csak ennyit mondott:

— Hijjanak Hatvan-nak.

A sok keserűség kifakajtott Tauber humorát.

— Eszter drága — mondja ijedősen — az egy vasuti csomópont. Az egész orthodoxia belémszaladna.

— Hát belémszalad — dühösködik az asszony. — Leg-főlebb kisiklasz.

Tauber a szakállát marcangolja.

— Eszter drága, egyszer már kisiklottam. De a bátyám kirántott. Hát ne kísértésik megint a jó istent. Mert ez egy kísértés. Ha vasuti csomópontnak nevez ki engem a miniszter, akkor végem van. Meglásd, Eszter, hamis váltót állítok neked.

Az asszony nem engedett.

— Hatvan lesz, punktum. De nem Simon. Simon helyett Szaboles lesz.

Tauber összekulcsolta a kezét és úgy kérte:

— Ne csinálj belőlem egy egész vármegyét. Fogalmad sincs róla, milyen közigazgatás kell egy vármegyéhez. Eszter, drága, elgedjél meg egy várossal. Hadd legyenek csak Békésgyula, vagy Csaba. Hatvan Csaba nagyon szépen hangzana.

Az asszony kötötte magát. Hatvan Szabolesné akart lenni és abból nem engedett. Megfogta a zsidóját és beladobta a kohóba, hadd olvadjon. Időközben azt a két ff-es Ruffyt is főzte és az már puhulni kezd. Eleinte idegenkedett attól a gondolattól, hogy zsidó vérről keverje össze az effeit, de aztán úgy látta, hogy a család összeköttetés elég kecsesgató. Sokan voltak a Tauberek és a legtöbb roszfogu. Csupán a Tauber név miatt ingadozott még. Ez egy Ruffynak tulságosan rendezetlen.

Nohát az asszony megrendezte. Addig olvasztotta az urát a kohóban, míg a zsidó konokság kiolvadt belőle.

— Eszter — szólt egyszer megtörtén — most már nem bánom. Összehívhatod a megyegyűlést. Szaboles lettem és még hozzá Hatvan is.

A legfogatlanabb Tauberné Ruffyhoz sietett, aranyhídat rendelt, amely áthidalta a Ruffyak és Hatvan-ök között tátongó szakadékot.

Ruffy nem sok időre bejelentette az első vizitet.

Hatvanné éjjel-nappal a kohót fűtötte. Mindent a kohóba vetett és a Hatvanok lassan-lassan beolvadtak a többségbe, amely jobban bírja a Szabolesokat, mint a Simonokat és jobban a Hatvanokat, mint a Taubereket. Óvatos asszony léte próbát tartott, hogy minden klap-poljon. A próbák türethetően sikerültek.

Aztán eljött a nagy nap. Hatvanné kifogástalan keresztényi hangulattal fogadta Ruffy urat. Ruffy ur is kifogástalan volt. A hölgyeknek kezét csókolt, aztán meghajolt Hatvan elé.

— Ruffy — mutatkozott be uri rövidséggel.

A házigazda viszonzza a bemutatkozást:

— Hatvan bis hundert.

Hatvanné majd elájult. Hát mégse minden klappolt. Nem bizony. Hiszen szó sincs róla: a kohó jól működött, de az ő embere szívós és rágós volt és nehezen olvadt. Az asszony már régen elfelejtette a zsidósághoz való tartozását, de az ember nem felejtette el. A tradíciókból ugyan ő is kikeshedt, de megörögzött szokásairól nem tudott lemondani és azok még késő öregségében is elárulták. Már hetven éves volt, az unokája már antiszemita vezér volt az egyetemen, de mikor ismerkedett, még mindig így mutatkozott be:

— Hatvan bis hundert.

A zsidóságból engedett, de a száz évből nem. Ahhoz, hogy száz esztendőnél alább ne adja, még elég jó zsidó volt.

Tapétázást

mindenféle kivitelben, a legváltozatosabb minták szerint, eredeti németországi rajzok alapján, állandó raktár, nagy választék, valamint saját tervek szerint vállal

Szabó és Holzinger

Budapest, Lipót-körút 2. — Telefon: Teréz 13-88

Mintával, költségvetéssel szívesen szolgálunk. Az „Egyetértés” előfizetőinek nagy árengedmény.

Szombat délután

*Oly szép volt ekkor, szombat délután volt,
Ott ültem én, a kis fű, apámmal,
Nagy könyv fekiadt az asztalon előttem,
Szobája meghűt, enyhe félhomályán.*

*A „perel” szavát magyarázta halkán,
„Rövid a nap, s a munka oly igen sok,
Sürgel az Ur, s a munkásnép oly renyhe,
Pedig az idő egyre jobban elfogy.”*

*Homályos volt a kúsa betű nékem,
Nem értem: mi mulik olyan gyorsan?
Más szombatok jövének körfutamban,
S az édes apám fekszik siri porban.*

*A papi széke üres templomban,
És más hírdet most istenigét róla,
S a kis fű is elkerül oly messze,
És össze vegyült hája már azóta.*

*És szombatoként csönd ül a szobámban,
S míg künn az élet vad iramban árad,
Fejem lehajtom könyvemnek fölébe,
És vágyaimnak súlyom szárnya támad.*

*És röpül vétem messze, tünt időbe,
És gyermek vagyok, persze boldog gyermek,
És hallom újra halk szavát apámmal:
„Sürgel az Ur, s az évek elröppenek.”*

*S nyílik az ajtó, jön a templomszolga:
„Májusi idő, már hajtóban az ünnep” —
És megértem, és könny pereg szememből:
„Rövid a nap, s az Ur szava már sürgel.”*

*Már este van, csillan az esti csillag,
A bor elömlött, elfogyott a mámor,
És buzgó lángok sercegnak elavóra...
És messze szállott minden édes álom.*

Kiss Arnold.

POLOSKA
ÉS MOLYIRTÁS
CIÁNNAL
vegyszerművek vezetésével
Speciális cég a
FISCHER VACUUM r. t.
VII., DOB UCCA 90.
Telefon: J. 10-72 és J. 60-88.

Az ország legrégebbi Üzeme

A magyar zsidóság színe-java nagy lelkesedéssel ünnepelte Blau Lajos dr. negyvenéves jubileumát

Lag beömerkor, május második napján ünnepelte az Országos Rabbiképző Intézet igazgatójának, dr. Blau Lajosnak 65-ik születése napját, mely egybeesett írói működésének 40-dik évfordulójával. Már kora délután zsufolásig megtelt az Intézet díszterme az előkelő vendégsereggel, kiknek sorában ott láttuk a kultuszminiszter képviselőjében Gerlőczy Károly és Prodán János miniszteri tanácsosokat; Mahler Ede, Waldapfel János, Bánóczy József egyetemi tanárokat; Lederer Sándort, a pesti izraelita hitközség elnökét; Baracs Károlyt, a budai hitközség elnökét; a Chevra Kadischa elnökét, Adler Gyulát, a pesti hitközség rabbikarát, a vidéki hitközségek küldöttait: papjait és vezetőit — úgy, hogy mikor dr. Mezey Ferenc, kir. tanácsos, a Rabbiképző Vezérőlbizottságának elnöke a díszülést megnyitotta, a magyarországi zsidóság szellemi arisztokráciája mint egy ember várta, hogy vezérét ünneplhesse.

Lelkes szavakban vázolta Mezey a nap jelentőségét, majd Lederer Sándor hitközségi elnökből, Baracs Károlyból, Adler Gyulából, Kiss Arnold budai vezető főrabiból, dr. Kálmán Ödön újpesti elnökből álló bizottság élén, a rombach-utcai templom karának zsoltáreklése közben bevonult az ünnepelt, akiért dr. Hevesi Simon főrabbi gyönyörű imát mondott. Az ima után megható szavakkal köszöntötte Mezey elnök az ünnepeltet, akivel annyi évtized óta működik együtt. Mint az Országos Izraelita Iroda elnöke főként azért mondott köszönetet a jubilánsnak, hogy oly sok jó zsidó és jó magyar papot adott a magyar zsidó közösségnek. Utána Gerlőczy Károly miniszteri tanácsos olvastu fel a vallás- és közoktatásügyi miniszter üdvözlő és elismerő levelét, majd elfogódott hangon a saját és hivatal-társai nevében ünnepelte a tudós rektorok tudását és hazafias érzését, melyről, mint a zsidó ügyek referensének, számtalanszor volt alkalma meggyőződnie. A kultusz-kormány képviselőjének szavai után dr. Hevesi Simon főrabbi meleg szavak kíséretében nyújtotta át a barátok, tanítványok és tisztelők szeretetének maradandó emléket, az ez alkalomra kiadott magyar és héber Jubileumi Emlékkönyvet, melyet rajta kívül Heller Bernát dr. és Klein Miksa dr. tanárok és Friedmann Dénes dr. hallgató szerkesztettek. A tanári kar képviselőjének dr. Dercsenyi Móriának lelkes szavai után dr. Fischer Gyula főrabbi lépett az ünnepelt elé és köszöntötte meleg szavakkal.

Magyar nyelven kezdte a főpap, bejelentvén, hogy a pesti rabbiság határozatából, melynek nevében beszél, héberül fog szólni az ünneplethez. Hiszen — ugymond — héberül is lehet valakinek magyarságról beszélni. Attérve a héber nyelvre, klasszikus stílusban adta elő szívből jött beszédét:

— Visszaemlékezem néhány évvel ezelőtt napokra — így mondta többek között — amikor mindannyian ott álltunk a mester betegágyánál és kértük Istent, hogy ne vonja meg tőlünk azt a jótéteményt, hogy szeretett tanítónkat közöttünk lássuk, hogy élvezzük jóságos szellemének frissességét, tudásának oly bőven termő gyümölcsét. És Isten meghallgatta a barátok kérését: megtartotta ne-

künk a barátot, intézetének a vezetőt, a világnak a tudóst, hogy láthassa azt az ünnepet, melyben őt ünnepelve, önmagát megtiszteli a magyar zsidóság és vele az egész zsidó tudományos világ.

Fischer főrabbi lélekemelő beszéde után következtek a küldöttségek üdvözlétei. A tantestületek és más tanügyi egyesületek vezetői járultak a jubiláns elé szerencsekívánatokat és hódolatukat tolmácsolva. Bánóczy József a zsidó tanítóképző és az Izr. Magyar Irodalmi Társulat nevében üdvözölte a rektort, a Vallástanárok Középiskolai Szakosztályának köszöntését Pényes Mór hozta el, a zsidó polgári nevében Mandl Bernát, a zsidó gimnázium nevében Goldberger Salamon igazgatók beszéltek; a rabbiszeminárium hallgatóinak nevében elnökük, dr. Frenkel Jenő mondott igen szép, nagyhatású héber beszédet. Meglepő volt az ifjú szónok fejlett nyelvtudásra valló stíluskétsége. A szeminárium tanuló nevében Löwinger Sámuel köszönte meg az igazgató pártfogását. A hitközségek közül a következők adtak kifejezést küldöttjeik utján hódolatuknak: A pesti hitközség nevében Lederer Sándor elnök, a pesti Szentegylet nevében Adler Gyula elnök, a budai község nevében Katona titkár, a pesti körzetek részéről Zahler Emil elnök, Újpest nevében dr. Kálmán Ödön elnök beszélt, Monor nevében dr. Pfeifer Izsák, Abony nevében dr. Resofozsi Artur, Kőbánya nevében dr. Kálmán Ödön. Debrecen papjától és hitközségétől Kardos Albert, a reálgimnázium igazgatója hozta a hódolatot és elismerést, Szolnokról dr. Heves Kornél főrabbi, Pesterzsébet-ről Vincze elnök. Az OMIKE részéről Frisch Armin titkár nyújtotta át tiszteletbeli taggá való megválasztásáról szóló jegyzőkönyvet. Dísztaggá választották a jubiláns Monor és Kőbánya hitközségei, és az erről szóló okiratokat magaszárnyalású beszédek kíséretében adták át a főrabbi. Pécs postán küldte el ugyanilyen szövegű jegyzőkönyvét.

Kétszázal több távirat, levél és más üdvözlő irat érkezett, melyeknek felolvasása után az ünnepelt emelkedett szólásra és elfogódott hangon mondott köszönetet a szeretetnek és tiszteletnek ezért a sok jeléért, mellyel elhalmozták. Szerényen elhárította magát az öt nagynak aposztrofáló jelzőket. „Csak arra gondolok vissza mindig büszkén, — ugymond — hogy 40 éves írói működésem alatt egyetlen sort sem írtam, legyen az bármilyen tárgyú is, anélkül, hogy azért akár még most is, ne vállalnám a felelősséget.”

A mester még ünneplése közben is tanított...

A lélekemelő szép ünneplés a himnusz hangjai mellett fejeződött be.

VAS- ÉS RÉZBUTOR
sodronyágybetét, gyermekkocsi és matracokat elsőrendű kivitelben, gyári áron szállít
KLEIN GYULA és Tsa vasbutorgyára
BUDAPEST, VII., DOB UCCA 58.
Javitást, fényezést vállalunk.

GALLÉROKAT,

frakk mellényt új eljárással 8 óra alatt is
KIFOGÁSTALANUL TISZTÍT

A vidék részére külön postaosztály.

Ugyanolt a legkiválóbb vegytisztítás és kelmefestés. Az új tisztítási eljárás folytán a gallérok háromszor annyi ideig tartják meg épségüket, mint eddig.

a „KIRÁLY” gőzmosoda, kelmefestő és vegytisztító

IV., Magyar u. 6., V., Bálvány u. 23., VII., Király u. 15.

VII., Dohány u. 20. — Telefon. 191-33.

„Ébredő vagyok, nem alszom zsidóval . . .“

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Kérem szíveskedjék alábbi soraimnak helyt adni:

Ez az eset Miskolcon történt, ebben a hatalmas magyar kulturális városban, melynek igen fontos hivatása van gazdasági életünkben is. A várost nagyon sok pesti utazó keresi fel és ez az eset is velünk, utazóikkal történt meg, de annyira jellemző, hogy a nyilvánosság elé kívánkozik.

Az egyik miskolci szálló megtelt. Mi, fáradt kereskedelmi utazók az esti gyorsral érkezünk meg, a szállóba épeltettük norinbergi díszmű, kecskeméti lekvár és gablonci üveg minitáncot. A kereskedelmi utazók gyakran érkeznek este, elmennek a szállóba, lefesznek és a családjukról almodnak, a gyerekekről, akinek ruha kell és „apuka mesélj valamit az utazásról“ és ilyenkor könny szökik a kereskedelmi utazó-apukák szemébe a vidéki szálló ágyában. De nem mindig akad ágy, néha végig kell járni az összes szállókat, amíg felhelyet kap az ember. Ez történt a napokban Miskolcon is, négyen utaztunk együtt, a szállóban pedig csak egy szabad, kétágyas szoba volt, amelyben még üfött-kopott, rozoga keretet húzódt meg szegyenkezve. A norinbergi díszmű és kecskeméti lekvár az ágyakba kerülték, a gablonci üveg a kanapéra szorult, viszont én, aki cipőben utazom, hajlék nélkül maradtam. Nálunk kereskedelmi utazóknál kialakult egy szokás, amely olyan régi, mint a szálló, vagy a kereskedelmi utazás intézménye. Ha nem kaphatunk valahol külön szobát, akkor megérdeklődjük a portásnál, hogy nincs-e valamelyik kétágyas szobában magányos kolléga. Ha akad ilyen, akkor nincsen baj, kereskedelmi utazó nem utasítja el a kollégáját, ha az az ő szobájában akar aludni, a szabad ágyban, vagy pedig a kanapén. A leggyakrabban örülünk az ilyen megoldásnak, mert így olcsóbb lesz a szállás, egy kétágyas szoba sehol sem kerül annyiba, mint két egyágyas.

Egészen természetes, hogy én is érdeklődtem egy magányos, kétágyas szobával rendelkező kolléga után. A portás örömmel jelentette ki, hogy van egy ur, aki egymagában alszik az első emelet tizenkét számú kétágyas szobában. Kikereste a bejelentőlapját és elém tette. Megnéztem és hosszú, hegyes betűkkel a következőket találtam a bejelentőlapján:

„Kovalevsky János, kereskedelmi utazó, Budapest.“

Ez még rendben volna, Abban igazán nincsen semmi különös, hogy valakit Kovalevsky Jánosnak hívják és kereskedelmi utazó. De egy másik sor is volt a bejelentő lapon, egy felesleges sor, amelynek számára nem volt megfelelő hivatalos rubrika. Feltűnt nekem és elolvastam. Ez állt ott, kétszer alá húzva:

„Ébredő vagyok, nem alszom zsidóval.“

Sokszor megnéztem ezt az írást, nem akartam binni a szemnek. Ki lehet ez a Kovalevsky nevű fajmagyar? De nem esodálkoztam sokáig a dolgon. Mindenkinnek joga van azzal aludni és azzal nem aludni, akivel akar. De kereskedelmi utazó mégsem írhat ilyet, mert kármenyire fajvédő, ébredő vagy fajmagyar, elsősorban a vidéki zsidó kereskedőket látogatja meg, nekik kínálja fel nagy alázatos, a portékáját és az ő rendelkezésébe. Aki nem alszik zsidóval, az ne is csináljon üzleteket zsidóval, vagy pedig, ha már nagyon utálja a zsidókat, akkor tűrje el őket a szobájában, vagy pedig mondja, hogy ragadós betegsége van és nem bántana meg senkit sem.

Nem tehettem egyebet, felmentem három kollégám szobájába és a két ágy közt feküdtem kényelmetlenül, fájó tagokkal. Nem tudtam aludni egész éjszaka.

Aztán felkelt a nap és felkeltünk mi is. Megreggeliztünk a kávéházban és jó üzleteket kívántunk egymásnak. Hármam elég jó boltokat csináltunk, azonban a szegény norinbergi díszmű, nem adott el semmit. Miért? Mert az ébredő, aki ugyanabban a szakmában dolgozott, megelőzte őt a zsidó kereskedőknél. Mert az ébredő, aki nem alszik zsidóval, jó üzleteket csinált. Este aztán vonatra ült Kovalevsky ur és elment Nyíregyházára, ahol szintén rávezette jelmondatát a bejelentő lapon. Aztán másnap hazautazott. Pestre és este a kocsmában biztosan elmesélte cimboráinak, hogy milyen korlátozták a vidéki zsidó kereskedők, mert megvették a portékáját, pedig ő nem alszik zsidóval . . .

Tisztelettel
H. L. kereskedelmi utazó.

A velencei régi gheftóban

*Forrón süttött a déli nap,
a ghetto lángba borult.
Szemembe lópra, mint a könny,
fölszillogott a mult.*

*A szűk sikátorok között
kószáltam halkán én.
Kuksoltak csöndes gyermekök
a boltok lépcsőjén.*

*Árultak vézna emberek
narancsot s bánatot.
A rozszant házak homlokán
a bélyeg ott ragyogott.*

*Amultam, mint a visszatért
fű, ki messzejárt,
s néztem az ótemp'om falán
táncoló napsugárt.*

*Szívem felől ajkam felé
zarándokolt a szó:
Hány rokonom élt búsán itt,
ő, Ghetto Vecchio?*

*A mult és jelen összefolyt,
mint két sötét folyó.
Hej, gondolás, el innen, el,
örülni volna jó!*

*Hej, gondolás, vén Fájdalom,
örülni volna jó.
Menjünk a szabad tengerre, hol
horgonyzik egy hajó.*

*Hajó, amely majd messze visz
szébb jövő partja felé
s a sziklás part eltávolodik,
a bús száradóké.*

*S a földézetén meglátom én
remény árbova alatt,
hogy összedőlnek a vén kapuk
s az ódon házfalak.*

*Az ótemp'om marad maga,
ő büszkén áll tovább,
de a ghetto kőhalmazán
épülnek új paloták.*

*Hol évezredek óta már
csak az árnyék lakott,
az Isten, a mi istenünk,
kigyújtja a napot.*

*A ghetto elsüljed, a madár
dalait énekelem,
egyetlen pacsirtás pangony
lesz a világeggyetem.*

*Hurrá! új part felé, hajó,
dicsérem a jövőt.
Virág és bánat mind lehull,
a frigsátor örök!*

Bródy László.

Szobafestést, mázolászt

jutányosan, gyorsan és művészi ízléssel végez:

Iff. Guzmics Géza

szobafestő és mázólmester

Budapest, VI. Szondy ucca 38.

Az „Egyetértés“ előfizetőinek nagy árengedmény.

Milliárdokat fordít a pesti zsidó hitközség a karitatív munkára

Megtartották az évi rendes közgyűlést

A pesti zsidó hitközség, Európa egyik legnagyobb és legfejlettebb hitközsége, amely tavaly ünnepelte fennállásának 125 éves évfordulóját, május 16-án tartotta meg évi rendes közgyűlését. Ez volt az első közgyűlés, amelyen plasztikusan kifejezésre jutott az utolsó esztendő renaissance törekvése. Bár kétségtelen, hogy a hitközség munkája nem mindig jutott el a kívánt sikerhez és némely kezdeményezés kritikát is provokált, mégis el kell ismerni, hogy a mai vezető olyan zsidó szellem hatja át és koncepcióit olyan konstruktivitás jellemzi, amely nagy figyelmet és megítélésben elfogulatlan tárgyiaságot érdemel. Leggyakrabban az a vád érte a hitközséget, hogy kevésbé alkalmazkodott a demokratikus világszemlélethez. Ugy látszik, a mai vezetés elismeri a kritikai megállapítás jogosságát és tudott módot találni arra, hogy a zsidó tradíció megóvása mellett olyan vonalba igazítsa a fejlődést, ahol a demokratikus szellem érvényesülése nem veszedelméleti a hasznos konzervativizmus. Ez az új szellem dokumentálódott abban a nagyon fontos elhatározásban, hogy a vezetés új alapszabályokat tervez. Erről az alapszabálytervezetről mondja nagyvonalú előterjesztésében az elnök, hogy: „mindenben meg fog felelni a hozzáfűzött várakozásoknak és, hogy egyrészt a tradíciók szellemében való hit-hűségét, ép úgy, mint másrészt társadalmi életünknek demokratikus fejlődését egyaránt szolgálja meg és hogy általa a hitélet iránti érdeklődőknek minél szélesebb rétegekben leendő bevonása a hitközségi életbe, fog lehetővé tétetni.“

Komolyan vesszük ezt a komoly ígéretet, anélkül, hogy az alapszabálytervezettel szemben felmerülhet kritikánk előprejudikálni akaránk. Ezuttal csak azt állapítjuk meg, hogy a hitközség vezetése olyan kitartó törekvéssel igyekszik megmélyíteni a hitéletet és ez a törekvés olyan kihangsúlyozott és annyiszor jut kifejezésre a hitélet egész területére kiterjedő évi jelentésben, hogy az őszinteséget és jóakaratot kétségbevonni csak tulzotti elfoizultsággal lehetne.

Erre mutat az elmúlt esztendő munkájának sok lényeges jelensége is. A zsidó hitközség olyan grandiózus adminisztrációval dolgozik, amely vetekedik sok népes város közigazgatásával. És ennek az óriási gépezetnek az erőfelfejtése nagy részben valóban a nagyszerűen kiépített iskolai szervezet és más intézményeken keresztül a hitélet kimélyítésére irányul. 233 hitoktatót alkalmaz a hitközség és ez a nagy tanterület 20 ezernél több tanulót részesített hitoktatásban. Nemesak a modern pedagógia, de kétségtelenül a hitközség vezetéseben érvényesülő modern szellem dominál az iskolai életnek abban a módszerében is, amely nem csupán a könyvre támaszkodik, hanem a zsidó élet egész eleven organizmusára. A leánykonfirmációk kimélyítése, a liturgiái gyakorlatok rendszerezése, talmudtóra-iskolák minden körzetre elágazó megszervezése valóban arra vall, hogy a hitközség komoly gondal istápolja a jövő generáció zsidó szellemét. Minthogy ezt a szellemet az érzésből kell kifejleszteni és mert a hit-hűség legbiztosabb bázisa a vallás szépségeinek megismerésén épül fel, nem lehet lekicsinyelni azokat az apró és kedves ujtásokat, amelyekkel a hitközség vezetése megerősíteni igyekszik zsidó gondolkodásában az ifjúságot. Meghatáron szép az az új berendezkedés, hogy az avató szertartáson díszes szalagon függő, apró mezüzet kapnak ajándékkul a konfirmáltak. Szébb és zsidóbb ékszer valóban elképzelni sem lehet. Igen nagy

fontossága van a nevelés szempontjából annak az új szokásnak is, hogy a konfirmált lányok avatásuk alkalmából fogadalmat irnak alá és adnak át a hitközség elnökének azzal az ígérettel, hogy ha felnőnek, hagyományainknak megfelelő ünnepiességgel fogják péntekesti gyeragyujtással megszentelni a szombatot. A zsidó hitéletben, amely szomorú multjában gyakori ingadozásait annak köszönhetette, hogy asszonyainkat a hitéletből valósággal kiűzték, ez a céltudatos lánynevelés biztató ígéretet jelent.

Szinte fölösleges hangsúlyozni, hogy a szertartások és az oktatás gondos ellátása nem merítette ki a hitközség munkáját és nem vonta el a karitatív tevékenységtől, amely a zsidó közélet egyik legősibb és legjellemzőbb vonása. Az utolsó évek válságai között is nemesek fenntartotta, de fejlesztette is humanitárius intézményeit és a hanyatlás ellen való őszintős tiltakozásra legkifejezettebben talán abban nyilvánul meg, hogy az 1926. évi költségvetésben előrelátóit ket és fél milliárdnyi deficitből egy és fél milliárd deficit a zsidó kórházak fenntartására esik. A 32 milliárdos költségvetés keretében ennek a kórházi deficitnek vállalása fejezi ki legbeszédesebben az zsidó állampolgárságot.

Mindent összefoglalva, úgy látszik, hogy a pesti zsidó hitközség jogosult várakozással nézhet a jövő esztendő munkája elé, amely sok fontos feladattal megdolgoztat. Többek között kilátásba helyezi dr. Lederer Sándor elnök jelentése a nyugdíjintézet szanalását, a kórházak szabályzat revizióját, a szolgálati pragmatika megvalósítását, a numerusz klausuzs megszüntetéséért és a felsőházi törvényjavaslatnak a zsidó érdekeknek megfelelő formájáért való bizálem folytatását, a nagy építkezési program megvalósítását és kulturális intézmények kibővítését.



Állami nagy aranyéremmel kitüntetve

GAÁL J.
zongora készítő és kereskedő

Állandó nagy raktár, vétel, eladás, javítás, hangolás, bérlet

Budapest, VI. Liszt Ferenc-tér 7. M. kir. Zeneakadémiával szemben
Gyár: VII., Erzsébet-körút 48 szám. — TELEFON: Lipót 991-29



Legelismertebb, legjobb és legolcsóbb
a FRÄNKEL-féle
ORTH. נשר BÜFFÉ ÉS ETTEREM
Előfizetők házon kívül és mérsékelt árában elfogadjatnak. — Naponta friss süteménykülönlegességek. BUDAPEST, VII. ROMBACH U. 12. Tel. I. 123-07

VESZEK RÉGI UJSAGPAPÍRT, főyóiratokat
és ehasznált üzleti könyveket
VOLOVITS DEZSÓ VIII. József-körút 9. az udvarban

HANTOS TESTVÉREK R.-T.

festő, mázólmó és tapétázó iparüzeme
BUDAPEST, VI., HORN EDE UCCA 5. Telefon: L. 944-51, L. 985-23

Alapítottak 1897. évben

Nagybani eladás
vizonteladókna

A fenti szakmába vágó mindennemű munkát elsőrendű kiutalban késziljük. A legújabb külföldi Tekko, Sargos, velou és selyem tapeták nagy választékban raktáron vannak. Ujjonnan berendezett mintaterrünk és több ezer mintából álló mintakészletünk meglekintését kerjük.

Az „Egyetértés“ előfizetőinek 10% engedmény

Hull a hó . . .

Irtá: Gergely Sándor

Az erdőn túl valami láthatatlan erő meglóditja a ködöt és a fehér bura halk ingással emelkedik fölé. Az erdő fái között így halk világosság lopakodik a tisztásra és a fény elől sebesebb lopakodik el a félhomály. És a tisztáson, a vad erdő közepén, az áramló világosság reménykeltő lázában az ég felé emelkedik kilenc emberfej.

Egymás mellett áll a kilenc emberfej, kartávolnyira. Akár a rajvonal, keletnek fordulva. Balról az első, szakállas arcu, rekedten megszólal:

— Fölkelt a nap.

Senkise felel. A fejek újra a földre esnek. A magasra lendült köd szemezve hull a felturt fűre, friss földhányásokra... a földhányások előtt áll a kilenc emberfej. A baloldali újra megszólal:

— Testvérek, fölkelt a nap.

Szomszédja sápadt, nagybajszu ember. Pizkos, gyűrött arcán kelletlen rángás szalad át. Bosszantja a beszéd. Leszorított szemmel hajítja fejét a buckákra és készül a halálra. Erős ember volt valaha, tegnap... és mellette kartávolnyira kókadtan, talán ájulva, szöke aranyhaján csillog a köd — áll a fia... Ennek mutat erőt a nagybajszu ember...

A tisztás körül a télbe készülő erdő hadkodik. A kilenc ember feje egy mozog a földön, mintha dinnyéket rázna a kertben a szél.

Az emberfejeknek folytatása is volt, valaha: nyak, derék, kéz, láb, de az most nem látszik. Jó mélyre dugta ezt valaki, összekötözve. Tegnapelőtt állították a kilenc embert a tisztás gödreibe, rájuk sulykolták a földet, aztán lóra kaptak és elváltatták a sirások. A kilenc ember üvöltött, ordításuk elcsattant az erdőn, sirásuk bizonyára átvonaglott a sűrű fák között, de az erdőn túl hideg, nyirkos volt az ősz, az emberek a fülükre feküdtek és nem mertek hallani... és sorsára bízták a szerencsétlen segélykérőt.

A kilenc emberfej homlokkal a földre csattan. A szabadon álló nyak kényelmesen mozdítja a fejet és ha az egyik fej balra billen, utána igazodik a többi. Most homlokkal borotnak lefelé! Aludni próbál mindegyik. Elaludni azt a pillanatot, amelyben meglátják a rémet közeledni. Balról az első fej szuszog, liheg. Ez fél a csóndtól.

— Ne aludjatok, testvérek... testvérek, bocssátatok meg.

A sor végén kacagni kezd a fej. Mély hang gyűrűzött valaha a kövér ember torkán, most olyan a kacagása, mintha esontfűrész ráspolná a vasat. A szél fúj, a kacaj rekedt káro-gással csapja meg a lekóadt fejeket. De azokban már nincsen erő. Csak a közepén fordul egymásra kettő. Egymásra fordul a két emberfej, egymásra riad a két elfáradt szempár. Valaha dacosan nézett az egyik és bátran a másik. Most már csak bucsuznak egymástól a dacos fiatalok, kik szerették egymást az életben és sirások jöttevően egymás mellé állították őket... Egyszerre suttozza a két száj:

— Hallod, itt a halál...

Ujra lekóadt a homlok. A férfiszáj a sarat köpi, de kényeszeritően fölpeckeli száját.

— Így maradjunk... hörög... nézz... bocss meg Lea...

— Így maradjunk... nézz rám... bocss meg, Áron... — alig hallik a leány hangja.

Egy villanásra meglátják egymást, aztán újra leesik álluk.

Sokáig nem hallszik semmi nesz. Az erdő fái riadt szél borzolja. Az ágak kopognak, hajladoznak. Az ég elsötétül. A szél elül. Néma csónd álmodozik a fák alatt, a tisztáson, a kilenc ember fején. Aztán leesik az első hősziánk. Még egy, meg még sok. A balszélső testvér újra feltornázza fejét és eszelős örömmel motyogja:

— Testvérek... bocssátatok meg... esik a hó... a hó, hahahaha...

De ez még csak gyenge hó. Elolvad az emberfejek, Ké-

ÜZLET-, PORTÁLBERENDEZÉSEKET,
ORCZI MÁRK műasztalos, VIII., Bezerédy ucca 6

kirakat, belső diszfaburkolatokat a legmodernebb kivitelben, valamint régiek átalakítását kedvező fizetési feltételek mellett is vállalom.

(Népszínház u. elején.) Telefonhívó: József 21-44

Nagyrabecsült Hölgyeim és Uraim!

Egész

Budapest és Vidéke

igen tisztelt közönsége alatt felsorolt

HALLATLAN

olcsó árakról beszél

Árak ezekben

3	méter sifon, vagy dívatgrenadin, vagy crepp dívat színében, vagy nyers vászon, vagy 3 darab portörő, vagy 3 darab delénkendő	28
	méter mosott vászon, vagy dívatdelén, vagy karlon, vagy hekkfestő, vagy 3 drb bőrerős tárolkőző	35
	méter angin, vagy kanavász, vagy 12 drb szép zsebkendő	39
	méter dívatos férfi öltöny vagy felöltőszövet hozzávalóval együtt	295

U. m. 2 m. hosszú fehérített lepedő 59, kitanó minőségű fehér élkező abrosz 59, himzett női ing, vagy nadrág darabja 19, seljemenű cloth 22, dívatos eponge 19, crepp marocin 17, sima liberty 19, duplagalléros színes férfi ing darabja 59, női schottis vagy papia szövet 23, duplaszélés női szövet minden színben 29, duplaszélés gyapjú voile szövet minden színben 49, sötélszürke öltönyanyag 15, duplaszélés gyapjú scheveioi 69, crepe de chine 68, virágos vállpaplan 184, egy garnitúra 2 ágy és 1 asztalterítő 350, kész paplanlepedő 98, számozás 56, rövid alsónadrág 23, tutszőnyeg 29, továbbá férfi és női gyapjuszövetmaradékok minden elogadható áron kaphatók.

CSAK AZ UDVARBAN

Cím: Olcsó Maradékvásár

32 KIRÁLY-UTCA 32

Alapítva 1895.

Postai rendeléseket lelkiismeretesen teljesítünk.

sőbb vastagabb pelyhek hullanak. Már fehér takaró fekszik a fűvön, földhányásokon.

És feltámad a szél is, Berzenkedő erővel csapja a havat az emberfejekre.

Lobban, feljedd a halál elé fészkelődők tudata.

— Fehér, fehér. — visít a kis szöke fiú és rekedten, hadarva imádkozik.

Mellette az apja torkán károgyva felhőrdül az ima.

Már az egész sort felriasztja jeges markával a szél. Veri a havat és felülről is dől. A balszálon a szakállas testvér kántor volt valaha, visítva kacagni kezd és utána az egész rajvonal kilenc zsidója egyetlen, irtózatossá, sikoltozó örjöngésbe kezd.

De a hó csak dől. A torkok elfáradnak, a homlokok a földre koppannak.

Nagykésőre láma vegyül a szélbe. A tisztás szélén prűszkölő ló áll. Ijedten nyert, Lovasa korbáccsal veri. A hó befújja őket is. Aztán hópáncélban újabb lovas léptet melléje. Szép, szabályos arcu lovasasszony áll a férfiszobor mellett és előre néznek. Aztán korbácsokkal a lovak vékonyába vernek. Suhan a két nemes állat és a két repülő ló hasa alatt kilenc kicsi domboska áll kelet felé fordított éllel és csak, ha valaki jól figyel... de ki törődik vele... látja, hogy az egyes vonalat megtöri valami... a két dacos fiatal buckája rendetlenkedett.

A két lovas összekacag. Szemük egymásra villan, foguk egymásra csillan és nyelvük szikkadtan nyalogatja ajkukról a hősziánkokat. Aztán kezet fognak. Ujra a lovak hasára vernek és vissza, átugratnak a hódombok vonalán. És megállnak a tisztás szélén. A két szobor egymást nézi, aztán lovak és lovasok beletűnnek az erdőbe, a hóhullásba.

Csak a kacagásuk huz vissza a tisztásra, mint vonagló, pattogó korbács.

Ezer gyermeket akar nyaraltatni az Izraelita Szünidei Gyermektelep Egyesület

Az iskolaév befejezése előtt időszzerű lett a fővárosi szegénysorsu zsidó gyermekek ültetésének kérdése.

1909 óta az Izraelita Szünidei Gyermektelep Egyesület végzi a gyermekvédelem munkájának ezt az ágazatát. Ez idő alatt 7512 gyermeket részesített saját telepén a nyári üdülés jótéteményében. Tevékenységében nem támaszkodhatott más pénzforrásra, mint a zsidó társadalom kipróbált áldozatkészségére és jószívére. Ennek köszönhető, hogy az egyesület vezetősége már 1912-ben saját otthonot szerezhetett céljaira.

Az egyesület ezen idő óta mindig számolt a helyzettel és nemcsak a szorosan vett hivatását teljesítette, hanem ha szükségét érezte, segítséget nyújtott más téren is. Sajnos erre elégszer kínálkozott alkalom. Az 1913. évi pozsonyi tüzkatasztrófa szerencsésénei közül 20 gyermeket fogadott telepére. Majd a világháború következtében. Ekkor telepén hadikórházat rendezett be, melyet egy és fél évig tartott üzemben. 1917-ben 45, 1918-ban 90 wieni gyermek nyaraltatását vállalta magára, ugyanez ekkor Nagymagyarországban egyes családoknál 185, illetőleg 210 gyermeket helyezett el, majd pedig a gyönyösi tüzkatasztrófa által sújtottak hajléktalanává vált gyermekeit vette oltalmába, 1918—1920. években pedig palesztinai és galiciái menekültek nyertek a telepen elhelyezést.

Az Izraelita Szünidei Gyermektelep Egyesület az egyetlen oly intézmény mely csoportokban pedagógusok felügyelete mellett szigorúan rituális ellátással és teljesen jüggellenül más akcióitól saját telepein saját költségén gondozza a felvett gyermekeket.

E módszer a tapasztalatok alapján a legjobban bevált, mert a gyermekek kellő gondozásban és pedagógiai nevelésben részesülnek és társasjátékok rendezésével egész napon át foglalkoztatva vannak, ellentétben a családoknál való elhelyezéssel hol a gyermekek, minthogy a válláló szülő nem foglalkozhatik a gyermekkel, megfelelő felügyelet nélkül van és rendszerint unatkozik.

Az egyesült elnökségének tagjai dr. Fischer Gyula főrabbi, mint egyházi elnök, dr. Grauer Vilmos hitk. előjáró mint elnök, Blücher József főtanácsos, ügyvezető elnök. Mellettük a jószívű urak és hölgyek egy nagy gárdája dolgozik az egyesület felvirágoztatásán. Kiváló orvosok, orvosnők és pedagógusok támogatásával, míg az irodai teendőket Galambos Jenő főtitkár odaadó buzgalommal teljesíti.

A fokozódó elszegényedés jelenleg fokozott feladat vállalásra készíti a vezetőséget. Saját diósjenői, valamint a Balatonbogláron bérelt telepein már is előkészíti a nyári hónapokban meginduló akciót és kiadta a céltudatos jelzőt: „Telepítsünk ki 1000 fővárosi szegény zsidógyermeket.” A közönség jószívűségén fog mulni, hogy a jelszóból

Apák! Anyák! Gazdagok! Jómódúak! Földbirtokosok! Gyárosok! Vegyétek figyelembe az, hogy Budapesten több mint 50.000 szegénysorsu gyermek éhezik az esztendő 12 hónapjában és ezek közül fájdalom, valljuk be, csak 1000 gyermek kitelepítését határozhatta el a vezetőség. Siessetek tehát a zsidó társadalom ezen becsületbeli tartozásának lerovására. Az egyesület vezetősége bizvást bízik, még a jelen rossz gazdasági viszonyok dacára is, a zsidó szív oly nagyarányu megnyilatkozásában, hogy ezidei tervét 1000 gyermek nyaraltatását könnyű szerrel keresztül viheti és abbéli reményességének ad kifejezést, hogy ugyanancsak a zsidó jószív lehetővé fogja tenni, hogy az egyesület a közel jövőben successive részesítheti az itthonmaradtak tízezreit a nyaraltatás áldásában.

Hajszálatokat hölgyek arcáról, karjáról végleg kiirtja felelősséggel POLLÁK SAROLTA kozmetikai intézete Budapest, VI., Andrassy-ut 38. (Alapított: 1900.)
„MIRACLE” hajlettávolttószér széküldése utasítással. Összes szépséghibák kezelése. - Szemölcsirtás. - Hámlasztókurák. - (Prospektus)

Függönyök, kézimunkák, gobelinek, csipkék legolcsóbb bevásárlási forrása ERMA kézimunkaház Budapest, VIII., József-körút 17. Telefon: József 57.

Fischer főrabbi a rabbikérdésről. Vettük a következő sorokat: Becses lapjuk negyedik számában a rabbikról szóló vezércikkében, sok igazságot mondó elméledést olvasunk. De egy kitéltet nem helyeslek és hitem szerint nem helyesh más rabbi sem; azt: hogy „korlátlan hatalmat” kell a rabbiknak adni. A cikkirő ur téved. A zsidóság kormányzása a legősibb idő óta, Mózes tanítónk ideje óta, a demokrácián alapszik, azaz az egyházi és világi elem együttműködésén. Nem felel meg tehát a zsidó felfogásnak, hogy a kettő közül bármelyik is tulsulyt gyakoroljon a másik fölött; nem ismerjük a hierarkiát az egyik, sem az autokráciát a másik oldalon. Ugy tudom, hogy mi rabbik volnánk az első, akik a „korlátlan hatalmat” elleneznők. „Hatalomból” sem kérünk. Amit kívánunk és méltán követelhetünk is, a hagyomány és a történeti fejlődés alapján, az abban áll, hogy a rabbit megillető jogok meg ne esorbittassanak, hogy szertartási, liturgiái és vallásoktatási kérdésekben az ő szava a mértékaadó. Különb megomlik a vallásos szellem és a hitélet, amely egyesegyedül a vallásos dokumentumok ismeretéből meríti erőforrását és helyes irányítását. És e dokumentumokat ki kutatja, ki tanulmányozza, ki ismeri? A rabbi, ki ennek szenteli életét. Kiváló tisztelettel: dr. Fischer főrabbi.

SEIDNER LIPÓT

bel- és külföldi uri és női szövet divatkülönlegességek nagyban és kicsinyben

BUDAPEST, VII. KERTÉSZ UCCA 43.

(Király ucca sarok.)



Szombat és ünnepnap zárva.

TELEFON: 134—74.



Butorokat, teljes lakberendezéseket üzlet áthelyezés miatt mélyen leszállított áron kiárusítjuk. Részletre, vidékre is.

Bleier, VII., Akácfa ucca 7.

Az „Egyetértés” előfizetőinek árengedmény és kényelmes fizetési feltételek.

BŐRÖNDHÁZ

BŐRÁRU ÉS BŐRÖNDFORGALMI R. T.

Nagy választék és olcsó árak utazási bőröndök és apró bőr-árakban. Pontos kiszolgálás.

BUDAPEST VII., RÁKÓCZI-UT 4.

Telefon: J. 120-85

tatásában így kiáltott fel: „Valóban ezen ital felséges és ha sikerül Cyprust, e nemes bor hazáját a velenceiektől elvennem, téged teszek annak királyává!” Miquez komolyan vette a dolgot s ezen pillanattól fogva nem hagyott fel többé Szelimet ígéretének beváltása miatt ostromolni... Két oldallal később így ír az elfogulatlan és tárgyilagos történetíró: „Juan Miquez, a zsidó orvos és borszállító Cyprus szigetének megvétele után csakugyan közel volt esztelen nagyravágyásának teljesüléséhez; s ha Szokoli negyvezír előterjesztése az utolsó pillanatban más véleményre nem bírja vala az ingadozó Szelimet, majdnem bizonyos: hogy a Lusignan ház és Kornaro Kati lin koronája egy portugál zsidóra szálland! Az élelmes hebraeus több kárpótlásul (!) Naxos szigetét nyerte hercegi címmel.” A Cyprus elleni háború előzményeiről *Marziali* ezt írja: „A moriszók midőn fellázadtak, Konstantinápolyba küldtek segélyt kérő követeket. E vállalatból előhalálharc fejlődik az akkori legnagyobb hatalmasságok között, de ha győz a félhold, szívében van találva a kereszténység. A nemzetben még élt a harci vágy és a vallásos rajongás és a spanyol vállalatot pártolta Szulejmán hagyományainak fentartója, *Szokolovics Melmed* nagyvezír is. De II. Szelim szultán visszariadt a veszélytől. Könnyebb zsákmánynak kinálkozott Cyprus szigete, melynek tízes borát a nagyur különösen kedvelte és mely Velenceinek volt birtoka.”

Nászi Józsefnek, ha valóban befolyásolta a szultánt a Velence elleni harc megindítására, ebben személyes ellenszenvet vezetett az ellen a köztársaság ellen, mely őt, anyósát és ennek családját annyira megalázta. Megállapítható, hogy amennyiben Nászi József bírta rá II. Szelimet erre a harcra, úgy török, mint zsidó érdekből hibát követett el. Török érdekből hiba volt, mert a Cyprus megvételeért folyt küzdelem kedvezménye volt a lepántói voroség, mely 1571. okt. 7-én a török hajóhad pusztulását okozta. Zsidó érdekből hiba volt azért, mivel — amint ez előrelátható volt, *sulyos helyzetbe sodorta a velencei tartományban eddig békét élvező zsidóságot.* Ugyanis a háború kitörése után elhatározta a velencei tartománygyűlés, hogy a tartományból a zsidókat örök időre száműzi. Hogy ez be nem következett, az tisztán a nagyvezír bizalmasának, *R. Salomo Askenázinak* köszönhető, akit a szultán a nagyvezír ajánlatára a Velencei velő béke megkötésére delegált. Velencei kénytelen volt a szultán zsidó reprezentánsait az akkor szokásos pompával és hódolattal fogadni.

Askenázi feladatát híven — Velence iránt bizonyos jóindulattal — teljesítette és Konstantinápolyba visszatérve, az ott tartózkodó velencei ügyvivőt Jakopo Soranzót igyekezett megnyerni a velencei zsidóság pártfogására, amit ez meg is ért és meg is tartott, amennyiben Velencében keresztül vitte a korábbi kiutasítási határozat hatálytalanságát.

Mint ismeretes, az inkuizíció még több áldozatot szedett a 16. században a protestánsok, mint a zsidó zsidó keresztények, a marranonok közül. Ugyanis III. Pál pápa belátván, hogy a protestánsokkal folytatott alkudozás nem visz eredményre, a protestantizmus elnyomására az eredetileg zsidó és mór hit kiirtására létesített inkuizíciót újja szervezte, 1542. júl. 21-én 6 bibornokot nevezve ki annak élére. Az akkori uralkodók közül különösen II. Fülöp spanyol király karolta fel és támogatta a középkor e diestelen intézményét. Uralkodása idején államaiban 5936 protestáns áldozatot vettett magyára, 3000-et börtönöztetett be és 3000-et in effigie égettetett el. Midőn Portugáliát elfoglalta, ő maga 4 óra hosszat út az inkuizítorok tanácsában, Nászi József, ki maga is alighanem az in-

kuizíció karmái közé kerül, ha idejében el nem hagyja Portugáliát, természetesen az inkuizíció esküdt ellensége volt. Nagy hatalmúnál és befolyásúnál fogva nem egyszer fordultak hozzá a németalföldi felkelők, így *Orániai Vilmos is, ki egyike volt az inkuizíció behozatala ellen küzdő németalföldi főuraknak,* kérve Nászi Józsefet arra, hogy vegye rá a szultánt a II. Fülöp elleni harcra. Nászi József erre kétségtelenül törekedett és a háború lehetőségében bizott is, amint ez a németalföldi egyháztanácshoz 1566-ban küldött üzenetéből kitűnik, melyben a Brederode gróf vezetésével II. Fülöp ellen harcoló felkelőket azzal biztatja, hogy *tartsanak ki, mert a szultán rövidesen megtámadja Spanyolországot.*

Nászi József sok gondot okozott a keresztény államok Konstantinápolyban élő követeinek, akik állandóan arra törekedtek, hogy a zsidó államférfiut elgáncsolhassák. Pénz és intrika állandóan működésben voltak. Nászi József egyik személyes ellenfelet, a porta egyik zsidó udvari orvosát is megnyerték céljaiknak, amde ő idejében értesült az ellene megindított rágalomhadjáratról és ellenfelet a szultán előtt leálcazva, lehetetlenné tette. A török zsidóság ekéserevése az áruló ellen oly nagy volt, hogy több nagy hitközség rabbi kollegiumai Káro Józseffel, a Sulehan Aruch szerzőjével élükön, egyházi átokkal sújtották.

Don József Nászi a Törökországban nagy számban élő 16. századbeli zsidóságnak békés fejlődésére határozottan nagy befolyással volt. Ő maga bőkezű volt a zsidó tudósok és a zsidó tudomány támogatásában, de bőkezűen és nemes megértéssel támogatta a mohammedán kultúra munkásait is. Az akkori török-zsidóság helyzete soában hasonlított a 10. századbeli spanyol zsidók helyzetéhez, amikor tudvalegőleg *Chasz daj Ibn Saprut cordovai zsidó külügyminiszter* volt a spanyol zsidó fénykorszak legkiemelkedőbb egyénisége: zsidó szempontból Chasz daj nagyobb érdemeket szerzett a tudomány és kultúra felkarolása által, mint Don József Nászi. Chasz daj maga is tudós volt, míg Don József Násziról ezt a zsidó történelem nem állapítja meg. *Azt az egyet leszögezhetjük, hogy amikor egy-egy állam vagy nemzet hatalma tetőpontján áll, az életében, vagy a háttérben felismerhető a zsidó energia is, mint a nemzeti dicsőség egyik — igen gyakran igen fontos — faktora.*

Don József Nászi hatalma 1574-ig, II. Szelim haláláig tartott. Azon túl még 5 évig élt címe és rangja birtokában ugyan, de minden politikai hatalom és befolyás nélkül.

Hölgyek figyelmébe!

Mielőtt szükségletet pipere- és illatszercikkben beszerzi, keresse fel

Vágó Viktor hölgyfodrász terméi

Henna hajfestésben, művészi hajmunkákban, bel- és külföldi, különösen francia illatszere- és pipere-cikkben melyen leszállított áruk.

Bpest, VII., Rákóczi-ut 57. Telefon: József 141-78.

Aranyszőke
Andrássy ut 37. József főherceg kamarái szállító. Az „Egyetértés” előfizetőinek 10% engedmény.

ZONGORÁT pianinót részletre eladok, veszek, cserélek, mindenféle javításokat, hangolásokat részletre elvállalok Szerecsen-u. 33. Kérnacs. Tel. T. 56-76

Varrógépek ujak és gyönyörűen felújítottak : **Bachrach Sándor** mérsékelt áron beszerezhetők, részletre is. **Budapest, Akácfa-ucca 13.**

ZSOLDOS magántanfolyam Budapest, VII., Dohány ucca 84. Telefon: J. 124-47. **Előkészítő polgári- és középiskolai magánvizsgákra, érettségire.**

Vas- és rézbutor, sodronyágybetét, gyermekágyak, afric matracok **SOMOGYI ÉS TSA** üzemében VII., Holló u. 1. Javításokat vállalunk. **Szombaton zárva**

Csónakalkatrészek. Futball. Tennisz felszerelések. Tornaeszközök. Ping-pong és halászlé felszerelések. Cserkész és turistacikkek. — Kerékpárok részletre is — Nagy rádió osztály. — Sportcikkek. **Telefon: 154-25 Rafael, Budapest, V., Berlini-tér 4. Telefon: 154-25**

Molykár elleni megóvásokat biztosítással **Adler szűcs, IX., Ráday-u. 9.** **Átalakítások a nyári idény alatt 30%-kal olcsóbbak**



Igen tisztelt olvasóinkhoz!

Azon igen tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük április 1-én és 15-én, valamint május 1-én lejárt, ugyszintén mindazon igen tisztelt olvasóinkat kik az előfizetéssel még hátralékosan vannak, tisztelettel kérjük, hogy a hátralékos előfizetési díjat postafordultával hozzánk mielőbb beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

Május hó krónikája

1860 május 2-án született Budapesten a *Dohány uccában Herzl Tivadar, a Cionista Világszervezet alapítója.*

Ugyanezen a napon 1864-ben halt meg Párisban *Giacomo Meyerbeer (Jakob Liebmann Beer) a nagy komponista, a „Hugenották” és egyéb ismert operák szerzője.*

1898 május 5-én halt meg Schapira Hermann, a *heidelbergi egyetemen a matematika professzora, a „Zsidó Nemzeti Alap” életrehívója.*

1856 május 6-án született Freibergben (Morva) *Freud Sigmund, a híres bécsi psychoanalitikus.*

1842 május 8-án született Grätzben (Posen) *Mosse Rudolf, a nagy könyv- és lapkiadó, „Berliner Tageblatt”, „Berliner Morgenzeitung” és egyéb lapok, művek kiadója.*

1916 május 13-án halt meg *Scholem Aleichem (Salamon Rabinovitsch) a nagy zsidó humorista.*

1862 május 15-én született Bécsben *Arthur Schnitzler, a „Reigen” (1900), „Der Weg ins Freie” (1908) és egyéb művek szerzője.*

1864 május 16-án született Vasváron dr. *Hildesheimer Meier, a berlini Addas Jisroel hitközség rabbija, Németország zsidó életének legismertebb személyisége, az ősszem berlini zsidó jótéti intézmények pártolója.*

1851 május 20-án született Berlinen *Emil Hannoverbea. Amerikában él, ahol a mikrophont és grammophont találta fel.*

1868 május 21-én született Ungváron dr. *Brody Heinrich prágai főrabbi, kiváló tudós és prédikátor.*

1849 május 22-én született Baracsán *Klein Fülöp libanai (Oroszország), később a newyorki magyar zsidó hitközség „Oheb Zedek” rabbija.*

1874 május 23-án született Ludwig Franck, a német képviselőház kiváló szociáldemokrata tagja. Hadiönkéntesként vonult be a háború első napjaiban és röviddel rá a nyugati fronton elesett. Ő volt a német parlament egyetlen hősi halottja.

1851 május 25-én született Oroszországban *Jizchok Leib Perez, a legnagyobb zsidó írók egyike.*

1884 május 27-én született Prágában *Max Brod, a költő.*

1901 május 28-án a „Hilfsverein der Deutschen Juden” alapítása. Az egyesület célja a zsidók szellemi, erkölcsi és gazdasági fejlődésének előmozdítása. Háború előtt Oroszországban, Romániában és Galiciában a zsidók gazdasági helyzetének javára minden akcióban részt vett, Romániában, Bulgáriában, Törökországban iskolákat tartott fenn, Palesztinában is 30 iskolát állított fel. Háború után tevékenységének oroszánrészét a kivándorlás és a pogrom-áldozatok ügyének szentelte.

Huszonöt éve énekel Budapesten Licht Izrael kántor

Egy érdemes kántori pálya jut el június 1-én pesti működése 25. évfordulójához. Örömmel adózunk e pályának, e működésnek, az elismerés szavával, amelyre Licht kántor a községünkben töltött időben rászolgált. Csöndes, szerény ember volt mindig, most is az, áthatva hivatása komolyságától, a kötelességtudás elvétől.

Nagykoroson indult el útja, mely Szabadkán és Przemysl városán át idevezette őt Budapestre. És az az érdekes, hogy sohasem pályázott állásra, hanem úgy hívták próbaelőadásra, amely után mindjárt meg is választották. Szép, meleg, zengő hangja nyomban megnyerte a hívek tetszését és jellemző, hogy Szabadkán egy Jómkipur-kóton-istentisztelet végzése által váltotta ki maga iránt a gyülekezet lelkesedését.

A hitközségekben az a helytelen szokás divik, hogy a kántort csak szombaton vagy ünnepekor hallgatják meg próbára; hogy jártas-e a hétköznapi liturgiában és annak melódiáiban, hogy ért-e a különböző szelichosz előadásához — ami igen fontos — a Tóra felolvasásához, erre nem vetnek ügyet, ezzel nem törődnek. Pedig, valamint kötelessége a kántornak hiánytalan tudást elsajátítani a liturgia minden ágában, úgy a hitközségek is kötelesek követelni ezt a tudást és róla meggyőződést szerezni.

Licht kántor megérdemli a dicséretet, hogy teljesen ura a liturgia egész területének. Vallásos hangulatot és igaz templomi áhitatot kelt ő az ünnepi és a hétköznapi funkcióknál egyaránt; az egyiket épp úgy értékeli, mint a másikat. Előtte ima — ima; ha ott áll az imaasztalnál, akkor a próféta szava él szívében: Ze hasulhan aser lifné Adonai. Ez az Ur asztala. Nincs neki két Istene: egy hétköznapi és ünnepi Istene.

Harmonikusan tudja összeegyeztetni Licht kántor az új és a régi melódiák stílusát és az utóbbiak tolmácsolásában segíti őt lágy, könnyen moduláló orgánuma, biztos koloratúrája. És minthogy semmiben sem tuloz, mindenben egyszerű, azért előadása szívhez szóló.

Mikor először járt Budapesten próbaimádkozni, a szertartási ügyosztálynak egyik kiválóan hozzáértő tagja, az azóta elhunyt Herzmann Bertalan, szellemesen szólva a Licht Izrael-névre, azt mondotta: Lássuk, halljuk, ki-mi az a Nér be-jiszroél. (A héber Nér németül Licht.)

Üdvözljük Licht kántor urat e nevezetes alkalommal és kívánjuk neki, hogy még sokáig terjedessen világosságát áhitatának szava Izrael gyülekezetében.

Dr. Fischer Gyula főrabbi.

Anyagtorlódás miatt sok cikk kimaradt lapunkból. A fontosabb kimaradt cikkeket jövő havi számunkban közöljük.

Belgium főrabbija a becsületrend lovagja. A francia kormány Ernest Günzburger-t, Belgium főrabbiját, a becsületrend lovagjává nevezte ki.



Az „Egyetértés“ fejlődése. Csak néhány hónapja, hogy utnak indítottuk az „Egyetértés“-t, amely máris meghódította a zsidó olvasóközönség legszélesebb rétegeit. Olvasóink a legnagyobb szeretettel és elismeréssel fogadják lapunkat, megbecsülik pártatlanságunkat és objektívitasunkat. Ennek esalhatatlan jele az, hogy táborunk egyre növekszik, ami természetesen hozzájárult anyagi megerősödésünkhöz is. Ennek dokumentálására következő számunkat már 28 oldal terjedelemben jelentetjük meg az eddigi 24 oldal helyett. Lapunk ezentul pontosan megjelenik minden hónap 15-én.

A **pesti zsidó reálginázium látogatása Debrecenben.** A múlt évben, lagbeómerkor, a debreceni fiatal zsidó reálginázium kirándulást rendezett Budapestre. A fővárosba rándult vidéki fiukat a pesti zsidó reálginázium tanulói látták vendégül, az egész kiránduló csoportot a pesti tanárok fogadták s kalauzolták igaz magyar vendégszeretettel és zsidó testvéri szívességgel. Ezt a látogatást viszonzotta ez évben, ugyancsak lagbeómerkor, a pesti zsidó reálginázium 37 tanulója, akik dr. Fürst Aladár, Grünwald Fülöp és dr. Wilner Lajos tanárok vezetésével április 30-án, pénteken délben érkeztek Debrecenbe. A debreceni zsidó reálginázium tanárai és tanulói fogadták a pályaudvaron a testvérintézet kiránduló csapatát, amelynek minden tagja az intézet növendékéinél, vagy tanárainál talált vendégszerető fődelet. Még pénteken délután megtekintették Debrecen legnevezetesebb kulturintézményeit, köztük az ősi hagyományokat őrző, megindító történelmi emlékekkel zsufolt kollégiumot és a reformátusok háboru előtt épült új gimnáziumát, mely a fővárosi iskolákat felülmúló modern kényelmével és pazar felszerelésével lepte meg a pestieket. Mindkét hatalmas intézetben maga Karai Sándor, a debreceni református kollégium rektora kalauzolt. A kirándulók szombaton délelőtt résztvettek a debreceni reálginázium istentiszteletén, melynek keretében dr. Schlesinger Sámuel debreceni főrabbi szentbeszédét mondott. Az istentisztelet után Csokonai sírházhoz vonultak a pesti diákok, ahol dr. Kardos Albert, a debreceni intézet igazgatója, tartott rövid beszédet. Szombaton este vacsorát rendezett az izr. hitközség, ahol a pesti vendég-tanárok kivül megjelent a hitközség elnöke, főrabija, az előjáróság több tagja és a debreceni reálginázium teljes tanári kara. Vacsora után dr. Fejér Ferenc hitközségi elnök és dr. Kardos Albert igazgató köszöntötték fel a vendégeket. Vasárnap kora hajnalban indult a kiránduló csapat a Hortobágyra. Szép emlékekkel telve tértek vissza a városba, ahonnan — szíves bucsuzkodás után — késő este indultak vissza Budapestre.

A **bonyhádi izr. nőegylet** e hó 2-án délután tartotta 11. teadélutánját. Az egylet ezuton már igen sokat juttatott a külföldön tanuló diákoknak. Minden nyáron 10—12 szegény zsidógyerek nyaral Bonyhádon. Az egylet agilis elnöknője, Eisner Sándorné, fáradságtalan buzgalommal dolgozik tisztikarával. Hirschmann és Rosenthalné urnokkal egyetemben. Az utolsó teadélután sikeréhez nagyban hozzájárult az ott megjelent fiatal leánysereg kik közül a következőket nevet sikerült megjegyezni: Fischer Szerén, Stern Magdi, Hirschmann Kató és Lidi, Barabás Nusi, Dávcovcics Sári, Frank Jolán, Basch Piri. Követendő példaut közöljük, hogy a bonyhádi leányok a nőegylettől, házasság esetén, két ezüst gyertyatartót kapnak ajándékba, hogy neveljék és figyelmeztessék őket ősi hitünk szeretetére.

Siketnéma gyermekek felvétele. Az izr. siketnéma országos intézetében a folyó iskolaév végével több alapítványi hely megüresedik, melyek betöltésre kerülnek. Felvételnék 7—10 éves korn mindkét nembeli siketnéma gyermekek, kik egyébként ugy testileg, mint szellemileg épek. Kérvények, melyekhez a gyermek születési és hímlooltási bizonyítványa, szegénységi és orvosi bizonyítványa csatolandó, f. évi június 15-ig az intézet igazgatóságához: VII., Bethlen-tér 2. nyújtandók be, hol bővebb felvilágosítással is szolgálnak. Ugyszintén fizető gyermekek is felvételnék.

FÖLDES I.

angol uri szabó
Dohány ucca 47.

a leányesebb izlési is kielénili

SIREMLÉKEK

előnyös fizetési feltételek mellett
EICHBAUM M.
Költőgetés és
tervek díjmentesen
Kőfaragó mester és sikküzlet-tulajdonos
Budapest, V., Lipót-körút 2. Telefon 46-74

TATAROZÁSI

és egyéb építési munkáit
előrangú kivitelben,
olcsó áron
vállalja

„GULA“ ÉPÍTŐ RT.

VI., Teréz-körút 3. Telefon: 902-45. — Külön feltehető-országly.

Az „Egyetértés“ előfizetőinek 5% engedmény és kedvező feltételek.

A **zsidóginázium felépítése.** A Zsidó Gimnázium Barátainak Egyesülete március hó 28-án tartotta meg évi rendes közgyűlését a zsidó gimnázium abonyi-utcai félíg kész épületében. *Bárány Oszkár* elnöki megnyitójá valóságos ünnepi beszéd volt, méltó ahhoz a bannatos munkához, amelyet az egyesület az iskola körül végez. Hogy mit tett az egyesület néhány száz tagja az iskoláért, azt megtudtuk dr. *Rosenfeld Viktor* titkári jelentéséből, majd a pénztáros beszámolójából. Csak néhány számot írunk ide: Három év alatt több mint *hátszázmillió* forintot építette tovább az egyesület az iskola csonka épületét, magában az utolsó nagy vakációban 600 milliót meghaladó értékű munkát végeztetett rajta. Az egyesület azonban nem azért alakult, hogy egész erejét az iskola építésének szentelje. Csak az iskola eredeti nagy alapítványának elértéktelenedése kényszerítette az egyesületet arra, hogy az építéssel, mely létérdeke az iskolának, foglalkozzék. De nem tévesztette szem elől, hogy az iskola belételeinek minél intenzívebbé tételét kell első sorban szolgálnia. Ezen a téren is érdemes munkát végzett. Hathatósan támogatta az ifjúsági istentisztelet intézményét, a könyvtárat, szertárakat, Lehetővé tette, hogy szombatonként a reggeli istentisztelet után 60 fő kapjon kitűnő reggelit az iskolában. A sportkörnek hideg-meleg zuhanyfürdőt, az intézet cserkészcsapatának oserkőszotthont létesített. A beszámolóhoz való hozzászólások közül kiemelkedik dr. *Heller Bernátnak* az intézet volt igazgatójának és az egyesület tiszteletli tagjának felszólalása, melyben a jelentések tudomásul vételét és a felmentvény megadását azzal ajánlja, hogy a vezetőséget és a választmányt valóban csak elismerés illíti nem pedig bírálat, de külön köszönetet kell mondani az iskola igazgatójának *Goldberger Salamonnak*, akinek a *kitartó munkája és lelkes optimizmusa nélkül el sem képzelhető az egyesület örösi teljesítménye.* A beszámoló és felmentvények megadása után megválasztották, részben újra, az egyesület vezetőségét a következőképpen: Elnök: *Bárány Oszkár* nagyiparos, tiszteletbeli elnök dr. *Frank Ödön* ny. államtitkár, alelnök dr. *Berger Gyula* igazgató, kir. tanácsos, tiszteletbeli alelnök *Gál Béla* nagykereskedő, titkár dr. *Rosenfeld Viktor* orvos, pénztáros *Guttman Gyula* igazgató, ellenőr *Földes Gyula* igazgató, számvizsgáló *Angyalfi Károly* vállalkozó, *Elek Gyula* nagykereskedő, *Kramer Marcel* cégvezető, Választmányi tagok: *Aczél Armand, Bände Béla, Fuchs Lipót, Goldberger Salamon, Grossmann Ferenc, Günsberger József, Landesmann Józsefné, dr. Neumann Salamonné, dr. Patai József, Schalk Ferenc, Somló Sándor, Spiegler Sámuel, Székely Imre, Widder Manó, Bárány Károly, dr. Gergely Károly* és dr. *Fass Oszkár.* Az elnök záró szavában az egész zsidó társadalomhoz fordult: Lehetetlenség, hogy a magyar zsidóság első középiskolájának épülete, amely 13 év óta vár befejezésre, el ne készüljön hamarosan. Nem kell hozzá más, minthogy minden zsidó ember nézze meg egyszer a zsidó gimnázium csonka épületét: akkor lehetetlen, hogy építéséhez hozzá ne járuljon évi 50.000 koronával, amennyi az egyesület tagsági díja. A közgyűlésről mindenki azzal az elhatározással távozott, hogy az egyesület érdemes munkájának támogatását mindenütt propagálni fogja.

Palesztina-munka a vidéken. Hazai zsidóságunk egyik nagy kérdése ma a Palesztina-munka, illetve ennek mindenütt elismert szerveinek, a K. K. L.-nek támogatása. Ennek az ügynek szolgálatában jelentős Battyány, a csonkaország határszélén e kis község, amelynek hitközségében az 1926. évi április hó 11-ikén megtartott tisztújításán a K. K. L. kérdésétől sok szó esett. Dr. Schwartz Andor ügyvéd áll az élen, aki minden zsidó törekvésnek lelkes támogatója. Az új alapszabályok szerint létesítendő új szervezet előmunkálatai során a volt képviselőtestület kifogás tárgyává tette a hithűség és hazafiasság szempontjából azt, hogy az elnök a K. K. L. részére a templomi adományozást lehetővé tette. A megtámadott elnök átérte a kérdés horedrejtét, s ezért a hazai tiszteletreméltó cionistákon kívül álló szervek és a hazai zsidóság elismert helyemi vezetéseinek véleményét kérte ki arra nézve, vajjon mely-e az ő zsidó elköteleződése. A K. K. L. támogatása mellett foglalt állást a *Magyarországi Izraeliták Országos Irodája, a budai és szegedi hitközségek* és a XXI. községkerület elnöksége; *elne egyedül a békéscsabai hitközség.* A hazai zsidó papság büszksége: dr. Löw Immanuel, dr. Kiss Arnold, dr. Bernstein Béla, dr. Schlesinger Sámuel, dr. Flesch Ármán, dr. Singer Leó, dr. Pfeiffer Izsák főrabbi igaz zsidó főpapi lelkesedéssel adott meg neki válaszukat, s rávilágítottak *egy a hithűség, mint a hazai kötelesség szempontjára, s kimutatták, hogy a Palesztina munka támogatása egyikkel nincs ellentétben, sőt előrangú kötelesség minden igaz zsidóknak.* Mindezeket az állásfoglalásokat a lelépő elnök beszámolójában ismertette és elköltözéseinek helyességét így kimutattva, bejelentette azt, miszerint nem vállalja tovább a hitközség vezetését, mert lelkiismeretével nem tudja összeegyeztetni, hogy akkor, amikor mindenki, aki érték a zsidóság terén, neki ad igazat, ő mégis a tendenciózus állásfoglalásnak rendelje alá magát. A hitközség nagygyűlését fellelkesítették azok az igaz zsidó papi megnyilatkozások, melyek elhangzottak, s az új szervezet élére *ujra dr. Schwartz Andort állították,* aki bár ismételtén visszautasította megválasztását, mégis amikor ugy az elnökhelyettes, mint az új képviselő csak oly feltétel mellett vállalták el tisztségüket, ha a hitközséget továbbra is elnökük vezeti az eddigi zsidó szellemben és elköltözés mellett, engedést és biztosítékot nyervén arra nézve, hogy a hitközséget zsidó szellemben és zsidó munkára teljesen szabadon vezetheti, megmaradt elnöki tisztségben.

Antiszemita vezér mint biztosítási ügynök. Mintegy harminc év előtt a legismertebb nevek egyike volt Wolff Károly gentlemanné. Az akkori bécsi „Reichsrat“-nak volt legnagyobb botrányhőse ez az antiszemita vezér, ki mindenütt vezérszeretpet vitt, ahol zsidók elleni akcióról volt szó. Utóbb anyagi természeti ügyei miatt hívei kénytelenek voltak őt cserbenhagyni, képviselői mandátumát elvesztette és csak mint antiszemita hecelapok munkatársa adott hírt magáról. Végül erről a működési területéről is kizorult és mint fajvédő alapon álló biztosítási ügynök kéri a hozzá közelálló lapokban régi és mostani hívei támogatását a jelenleg 64 éves, teljesen elszegényedett egykori botrányhős.

Haláleset. Farkasházi Farkasházy Jenő, a világhírű herendi porcellángyár közszeretethen álló és jótékonyaságáról közsímet művészeti igazgatója május 4-én hatvanöt éves korában váratlanul meghalt. Holttestét Tóvárosba szállították, ahol a Farkasházyék családi kriptájába helyezték az egész környék őszinte részvéte mellett.

Halálozás. Beermann Adolfné, szül. Spitz Bertát, a Bank igazgatójának Beermann Adolfnak nejté mély részvét mellett temették el a rákoskeresztúri izr. temetőben. Nagyszámú tekintélyes rokonság gyászolja a nemes lélek elhunytját.

A **veszprémi püspök Tapolcán.** Tapolcáról írják: Dr. Rott Nándor veszprémi megyéspüspök bérnakörútján május 9-én Tapolcára érkezett. Ott tartózkodása alatt a tapolcai izr. hitközség képviselője is tiszteltet nála. A küldöttség szónoka dr. Berger Sándor hitközségi elnök üdvözölte a főpapot, aki sohasem volt a szélsőségek híve és amikor Tapolcán viharos idők dúltak, akkor is az emberszeretet nevében intette híveit a vallás szent tanításaira s egymás megbecsülésére. Dr. Rott Nándor püspök meleg szavakban adott kifejezést afölött való örömeinek, hogy a hitközség képviselőit fogadhatja és kifejtette, hogy az ő- és új testamentumban egyaránt hirdett felebaráti szeretet tanítása és gyakorlása alapján áll lelkipásztori tevékenységének főcélja: Jóakaratu együttműködés, lelki egyetértés és kölcsönös megbecsülés, ami a vallásos élet áldásainak és szeretett hazánk felvirágozásának biztosítéka. Ezután jó ideig barátságosan elbeszélgetett a küldöttség tagjaival. Estefelé pedig a nagytudású főpap meglátogatta dr. Berger Sándor hitközségi elnököt, akit arra kért, hogy a tapolcai zsidó hitközség tagjainak üdvözlését tolmácsolja.

A **zsidóginázisták tornáunnepele.** A Zsidó Gimnázium ifjusága idei nagyszabású tornáunnepelet május hó 30-án tartja. A tiszta jövedelem az idén is az intézet épületének továbbépítésére szolgál. Az idej ünnepelezen a VAC-on kívül minden valószínűség szerint a gimnázium testvérintézetének, az Alapítványi leánygimnáziumnak növendékei is résztvesznek, ami nagyban növelni fogja a megszokottan magasnívójú ünnepelel vonzóerejét. Jegyek 40.000—10.000 koronáig a Zsidó Gimnáziumban (VII., Abonyi-utca 7—9) Tel.: József 54—38 kaphatók.

Uj zsidó templom épül Abbáziában. III. Viktor Emánuel király uralkodásának 25 éves jubileuma alkalmából. Az alapköltélel-ünnepelet nemrég tartották meg a poigári és katonai hatóságok jelenlétében.

Éva szobra. Természetesen csak Amerikában juthatott valakinek eszébe, hogy Évával szemben is egyszer már le kell írni a kegyelet adóját és emlékoszlopot emelt, melynek felirata: „In Memory of Eve, the first Woman“. (Éva, az első nő emlékére.) A felirat alatt alma van kifaragva nyilván a gyöngyöbök kedvéért, hogy Évával kapcsolatban emlékeztessen a szemlélet ama bizonyos paradicsomi almára, mely ott döntő befolyást gyakorolt az emberi nem sorsára. Udvariatlan amerikai újságírók azonban most Adám emlékoszlopot is megreklamálják a bőkezű adakozónál.

Hibaigazítás. Lapunk mult számában Flesch Ármán mohácsi főrabbi nagyértékű cikkében sajnálatos sajtóhibák csuszak be. A Guir Anne kifejezése helyett „gnie Anne“ jelent meg. A másik hiba: „Egy népnél, melynek hivatása, hogy pénzt adjon“ mondatban van, amelynek helyes hangzása: ... hivatása, hogy példát adjon.

Eljegyzés. Altmann Herminkét Sátoralrajhely eljegyezte Auerbach Lipót Abaujszántó.

Esküvő. Blumberger Böske (Gyöngyös) és Láng Jenő takarékpénztári főkönyvelő (Heves) május 2-án fényes esküvő keretében házasságot kötöttek.

Dental Depot (Partos Nándor és Társa). Közvetlen külföldi gyárak és előkelő bankösszeköttetései révén a legolcsóbb árakat és előnyös hiteleket nyújtja s ezért az összes zsidó kórházi intézmények is szükségleteiket náluk szerzik be. A cég máris a hasonszakmabeli legjobb hírű nagy cégek közé küzdötte fel magát.

Felhívjuk a szakkörök figyelmét Delejső című hirdetésünkre!

Orvosi hír. Dr. Heller Márton fogorvos Kíspést berrini és páisi tanulmányutjáról visszaérkezett és rendelését újból megkezdte.

90 év óta

specialista
gyermekjátékáruiban

Rippel Károly V., Deák Ferencz u. 12

Minden zsidó

MÓRA KUNÓ szabómesternél dolgoztat! („VAC“ tagja)
BUDAPEST, VII., MIKSA UCCA 2.

Ha olcsón akar vásárolni

zsineget, ponyvát és sportáru cikket

forduljon
HAUSCHILD ALBERT céghez
Budapest, Károly-körút 15.
Telefon: József 115-07. Alapítva: 1838

II. Vilmos küzdelme a „zsidó isten“ ellen. Dr. Steiger Alfonz, egy Németországban ismertevű katolikus publicista, új kiadásban adta ki „Az új német pogányság küzdelme a keresztények és zsidók ellen“ című könyvét, melyben többek között közzéteszi II. Vilmos német eszesáznak „Emlékirat“ című a vallási élet újalakulásáról szóló tanulmányát. A volt császár többek között a következőképp nyilatkozik a zsidókról és vallásukról: „Sokat irnak és vitatkoznak mostanában az őskereszténység keletkezéséről, a zsidó elemek szerepéről vallásunkban... Az Úr szerepét is bevonják a vitákba. Egyesek kimutatják, hogy kétségtelenül szemita, annak kell lennie. Mások bizonyítják, hogy nem lehetett szemita, hanem árja... A magam részéről a következőket gondolom: Mindenekelőtt alaposan szakítanunk kell azzal a hittel, hogy a zsidók Jehovája a mi Uristenünk. Az alapvető hiba ott van, hogy Luthe bibliafordításában az „Ur“ szót használta helyett, hogy meghagyta volna a Jehova elnevezést... Mikor a zsidók fogságuk idején Babilóniába kerültek, monotheista létükre visszatérő hatott rájuk az ott divatozó bálványimádás. Nagy örömmel lehetett azonban akkor, mikor megismerkedtek a perzsákkal és az ő révükön tudomást szereztek Zarathustra monotheista tanításairól... Jezsás felhasználta ezeket és a régi szigorú zsidó speciális és helyi istenséget, mely a harag, bosszúállás stb., tisztá zsidó tulajdonságaival volt felruházva, megmásította és Zarathustra nyomán Jehovának nevezte ezt az Istenatyát. De Zarathustra tanításának legfontosabb alapelve a megváltó, a szűz fiának, vagy a megváltók eljövételében való hit volt... Ezért nem a zsidók a mi vallásunk előfutárai, hanem Zoroaster és a perzsák tehát árják!“ Az emlékirat a következőképp végződik: „A zsidóságot és az őtestamentumot vallástörténeti szempontból fontosnak kell ugyan tekintenünk, de nem a kereszténység vallási előfutárainak, melynek előbbiekhez semmi köze sincs.“ II. Vilmos ezért azt ajánlja, hogy azokat a tisztára történeti tartalmú könyveket, melyekben csak a zsidók köz- és erköletörténete foglaltatik, rekeszék ki a bibliából. Ez emlékirat tartalmát hitelesnek kell elfogadni mert — bár közzétételé óta néhány hónap telt el — cáfolat vagy helyreigazítás erre vonatkozóan nem jelent meg. Ebből pedig az következik, hogy II. Vilmos doorn magányában sen változott meg. Miként császár korában, most is hozzászól tudományos, művészeti és irodalmi kérdésekhez, de oly laikus felfogással, mely a szakkörökben csak ellentmondást válthat ki. Irodalmi és művészeti kérdésekben nem termett számára babér és mostani vallástörténeti exkurziója is csak ártalmára volt.

Az amerikai alkoholtilalom és a zsidó vallási aktusoknál használt bor. A prohibíciós (alkoholtilalmi) törvény kezdeti vitáit ellenőrző amerikai hatóságok újabb ismét erősen korlátozták a zsidó vallási aktusoknál használható bor mennyiségét. Minden rabbi hitközségének 1—1 tagja után évi négy litert kap kiutalványozva, mely azonban csakis vallási célokra használható. A rabbi e rendelkezés betartásáért személyesen felelősek és pontos könyvet tartoznak vezetni arról, hogy melyik hívüknek, mikor és mily mennyiséget juttattak a borból. Esetleges szabálytalanságért szigorú büntetés vár

rájuk. Az u. n. „Volstead Act“, mely az észak-amerikai unió egész területére az abszolút alkoholtilalmat léptette érvénybe, kivételesen megengedi a vallási célokra használt „sacramental wines“-nek forgalomba hozatalát, mely az illetékes lelkész útján történik. Egyes egyének már most jogosulatlanul lelkésznek vagy rabbinak tüntették fel magukat, hogy e révén borhoz jussanak és azzal üzérkedhessenek. Antiszemita körök pedig nem késtek azzal az ált. ánosítással, hogy az összes zsidó rabbi részt vesznek az alkoholempészsében és az alkohol tiltott forgalomba hozatalában. A zsidó hitközségek vezetői maguk fordultak az illetékes hatóságokhoz, hogy közös megállapodással oly ellenőrzési rendszabályok léptessenek életbe, melyek egyrészt elejét veszik esetleges visszaéléseknek, másrészt lehetlenné teszik, hogy zsidóellenes rájárnak keletkezessenek. Lincoln Andrews tábornoknak, a legfőbb ellenőrző hatóság elnökének a zsidó hitközségek megbízottjaival folytatott tárgyalása a következő irányelvek közös megállapítását eredményezte: 1. Összeállítják a tényleges rabbi névsorát. Vallási célokra szolgáló bort csak azoknak szolgáltatnak ki, kik fel vannak véve a névsorba, melyet az illető helyhatósággal is közölnek. 2. Az összes résztvevők kijelentették, hogy a vallási célokra szolgáló bornak „köser“-nek kell lennie és azt nem szabad vízzel hígítani. Miután ilyen bor belföldön is termelhető és kezelhető, teljesen felesleges e célra magasztok külföldi borok behozatala. Ily kérelmet esetleg később előterjesztő egyének ezért joggal gyanúsíthatók. 3. Felváltó személyként és évenként egy gallonban állapították meg az igénybevehető bor mennyiségét. Többtagu családnál az évi maximum öt gallon. Egyes rabbi a maguk és községek nevében egyáltalán nem mondottak még e minimális mennyiség igénybeviteléről is. 4. A rabbi a vallási célokra szolgáló bor szabályos kiszolgáltatásáért felelősséget vállalnak. Hatósági közegek zaklatásai ellen híveiknek az átadott mennyiséget feltüntető mentesítési okmányt állítanak ki.

Szabadgondolkodók és a hitelhagyottak névsora. A bécsi hitközség és általában a legtöbb hitközség — nálunk a budai és óbudai járnak elő a példával — már sok év óta közzéteszik a hitelhagyottak névsorát. Az osztrák szabadgondolkodók szövetsége e miatt panaszt tett a bécsi városi tanácsnál, mint politikai hatóságnál azt sérelmezvén, hogy a zsidó vallási közösségek közül kiképők nevének közzétételé jogtalan beavatkozás az illetők magánügyeibe. A bécsi városi tanács elutasította a panaszt egy 1868-iki törvény alapján, mely szerint közhatalóságok és ezek között a hitközségek is, jogosultak egyik tagjuk kitérését a többi taggal közölni.

DISZ-SZOBAFESTÉST

a legdiszesebb kivitelől a legegyszerűbb elvállalással szolid árak mellett. Költségtelen díjtalan

Haas József, Budapest, Dembinszky ucca 11, flsz 9

Női, férfi, gyermek és csecsemő **fehértaneműek** nagy vászár tükben
Székely Jenő BUDAPEST, Kamermayer Károly-utca 2. Szervita.tér sarok. Vidékre árjegyzéket küldök.

Zsineg legolcsóbb VARGA ANDOR cégnél
Fonalak, kötelek, zsákok Budapest, V., József-tér 9. sz.
Telefon: 995-08.

Márványmunkákat vállal PROCOPH TESTVÉREK márványozók
BUDAPEST, VI., SZINNYEI MERSE PÁL UCCA 30. SZÁM
(ezelőtt: Felsőerdősor ucca)

Legujabb rendszerű, legszelektivebb **RÁDIÓKÉSZÜLÉKEK**
kiránduló (hordozható) komplet egy-, három- és ötcsöves egyszerűbb és luxus kivitelben
TOBIÁS FRIGYES okl. gépészmérnök műszaki irodája, IV., Király Pál u. 6. Telefon: J. 153-32.

Sirkövek PFEIFER és HESZKY kőfaragómesterek
Budapest, X., Kozma ucca 7. (Ujlemező, villamos-megálló.) • Telefon: József 59-61.

HUMOR

Jaj, a fasizmus!

Tyű a teremburáját, nagy kalamitás történt! Valami Pesten járó olasz fasizta kijelentette holmi destruktív riportereknek, hogy az olasz fasizták semmiféle közösséget nem vállalnak a magyar fasiztákkal, sem a fajvédőkkel, ami tulajdonképpen egyre megy. Szóval a gazdag olasz nagybácsi nem tartja a rokonságot. Ez pedig baj, már csak azért is, mert a lirának elég jó az árfolyama, azaz: többet ér egy igazi lira, mint egy hamis ezerfrankos.

No de azután még tovább eseegett a fránya olasz és még furábbakat mondott. Azt mondta, hogy a fasizták nem csak hogy nem fajvédők, hanem nem is antiszemiták. Meg azt is mondta, hogy az olasz fasizták közt, Uram bocsát, zsidók is vannak.

Hát ez már alig hihető! És hogy ha hihető, hát elég baj az. Mert hát mire való akkor az egész fasizmus, ha a zsidót nem lehet ütni. A fasizták maguk azt mondják, hogy a nemzetet akarják nagygyá tenni. Ne te ne! Hát ugyan miféle nemzet az, akibe a zsidó is bele tartozik!

A fasizmus, az diktatura. Így tudja ezt még Eckhardt apánk is. Diktatura pedig annyit tesz, hogy szabad ütni. De hát ki a fenét üssön az ember, ha nem a zsidót? Még hogy a zsidó is köztük legyen azok közt, akik ütnék, — ilyen csudát ember még nem látott.

A magamfőle ember már csak azt mondja, hogy ütés nélkül nem boldog a magyar. Hiába volna itt bőség akkora, hogy minden ember két tyukot enne naponta, az sem érne semmit. Először is azért nem, mert ha minden ember tyukot enne, akkor a zsidó is enne, ez pedig máris baj lenne. Aztán mondom, hogy egy kis friss mozgásra szükség van, már csak a jó emésztés irányában is. No már most éppen arra való a zsidó — mink magyar fasizták szerint — hogy legyen akin a friss mozgást gyakorolja az ember. Eppen ezért a fasizmus abban a primitív formájában, ahogy az olasz fecsegő itt nálunk be akarja adni, nem célirányos és nem is méltányos. Ha az olaszok úgy csinálják, hogy nem foglaltatik benne az antiszemitizmus, akkor rosszul csinálják meg, akkor egyik meg maguk.

Miránk vár a nagy nemzeti feladat, megtanítani az olaszokat és magát Mussolinit is arra, hogy mi az igazi fasizmus. Meg is tanítjuk őket, vagy erre, vagy pedig: mőresre!

(ml.)

Női vallásos divatparókák
speciális készítése, új formák, modern frizurákkal
Díjtalan próbák - Jutányos árak

Nagy Adorján • Hölgyfodrász
SALON DE COIFFEUR „DORJÁN“
Budapest, VII., Erzsébet körút 12, félemelet.

Előfizetéseket
az összes magyar napilapokra és folyóiratokra, valamint szaklapokra és az összes külföldi lapokra elfogad
VOLOVITS DEZSŐ könyv- és hírlapárúító vállalat
Budapest, VIII., József-körút 9, az udvarban.

ÁGYTOLL, PEHELY legolcsóbb forrása
Gőztisztítás, dezinficiálás 3 órán belül. **PERL, Dob ucca 39.**

SALAMONNÉ ORTH. כשר
Budapest, VII., Király u. 8., l. 42. izletes és olcsó konyhájáról próbaeóddel meggyőződhet. Havi és heti abbonenseket elfogadok, házban és házban kívül.

Magyarország legrégibb bélyegkereskedése
MAJÓ SÁNDOR Andrassy-ut 27. (udvarban)
Nagy raktár sorozatokban egyes bélyegeken. Az összes létező segédeszközök raktáron: Pinzetta, nagyító üveg, állatszór boríték, vízjelkereső, fogaztatmő, bélyegtárcák, katalógusok, cserefigetlek, színtáblázatok, angol ragasztók, album fedelek, Schaubeck és üres pentozott lapok.
Minden vevő 50 ezer kor-tól feljebb vásárlásnál kap egy bélyegtárcát.

POLOSKA és MOLYIRTÁST jól állással végez legjutányosabban
„Matteine“ vállalat
Király ucca 16. sz. - Telefon: L. 961-38.
Az „Egyetértés“ előfizetési nyugta felmutatójának 10% engedmény

Szenzáció! Hajszálak vegleges eltávolítása felelősséggel kenőccsel. Képzett arcápolás minden arctisztálanságnál. Szemölcs-irtás. Gyors hatású szemlő elleni krémek. Postai szetküldés.
Kovácsné kozmetikája, Budapest, VII., Bákézi-ut 86, 1. em.

בשנתה בית דין עזק רקדה יראים בודאפעסט.
„MICHJO“ מ"ח"ה KEKSZ
kétszersült és teasütemény
használható zsirosnak és tejesnek
GYÁRTJA: **WEISZ MÓR**
keksz, kétszersült- és teasütemények gyára
Budapest, VII., Dob ucca 22.
A budapesti aut. orth. rabbiság felügyelete alatt.

Salamander-cipők jők-elegánsak-olcsók!
Budapest, IV., Kossuth Lajos u. 2. IV., Kecskeméti u. 19. VI., Andrassy-ut 37. VIII., Erzsébet-körút 36.
Szeged, Kárász ucca 6. Debrecen, Piac ucca 22.

HORVÁTH MIKSA SZÖNYEGIPAR RT.
MAGYAR VACUUM CLEANER
VAKUM KLINER
V. Visegrádi ucca 62. - Új telefonszámok: L. 906-98 és 906-99.
SZÖNYEGEK nyári megóvása, művészies javítása, mosása, molyirtása
Bútorok beraktározása (garde meuble)

Szobafestést és mázolás legolcsóbban **MEGADJA PÉTER**
vállal VII., Nagydíófa ucca 26

Miért vár? Hetekig ruhára, hisz köztudomásu, hogy a **VÖRÖSMARTY Gyors Vegytisztító** (VI., Andrassy-ut 66.) a reggel átvett ruhákat gyönyörűen tisztítva **este** már haza szállítja. Telefon: 159-23.

TUDOMÁNY

A Blau-jubileumi emlékkönyv egyik tanulmányához

Dr. Blau Lajos, a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet igazgatójának, hatvanötödik születésnapja és negyven-éves írói jubileuma alkalmából tanítványai, barátai és tisztelői közreműködésével dr. Hevesi Simon, dr. Klein Miksa és dr. Friedmann Dénes jubileumi emlékkönyvet adtak ki. A közel huszonhárom ívre terjedő hatalmas munkában néhány tanulmány a magyarországi zsidók történelmi és művelődéstörténelmi múltjával is foglalkozik. Többek között Csetényi Laure dr. rabbiképző intézeti tanár „Zsidó vonatkozások a reformkor szépirodalmi sajtójában” című tanulmánya, amelyben a szerző a magyar zsidókra vonatkozó kulturtörténelmi adatokat gyűjti össze.

Csetényi dolgozatát három szakaszra osztja. Először azt vizsgálja, hogyan jelennek meg a zsidó alakok a magyar irodalomban, másodsorban a zsidóságra vonatkozó tudományos cikkeket ismerteti, végül pedig a szépirodalmi sajtóban megjelent zsidó vonatkozású híreket tekinti át. Vizsgálódása kiterjedt a reformkor tíz szépirodalmi folyóiratára: jelen megjegyzéseimet azonban csupán egy forrásmunka, a „Honderü” kötetei alapján közlöm.

A szerző tanulmánya első fejezetében szemlét tart a reformkor szépirodalmi sajtójában megjelent novellák fölött, melyekben vagy a hős, vagy a novellának valamelyik epizód-szereplője: zsidó. A felsorolás kiegészítésre szorul. Pótlásul fel kell vennünk a „Honderü” 1846. I. 1. számában közölt elbeszélést: Igaz osztály. Boszoly. Gaálól. A novella zsidó alakjai (házas zsidó, uszorás zsidó) ismertek és régi az elbeszélés indító motívuma is (a zsidót tiltott ételek elfogyasztására kényszerítik). A novella tárgya derűs: Zöld Marci, a haramia, a debreceni vásárra gyalogló batyas zsidót szalonnával eteti. Az arra vágató gazdag zsidótól elveszi a pénzt, majd ráparancsol, hogy csokolja meg a pajtását. Az uszorás borzadva néz nyomorult hitsorsosára kinek arcán „Egyiptom minden ínsége s Arábia sivatagjának minden szörnye mutatkozik”. Összeüllekzik a gazdag fajta a hagyomalehetlen. Zöld Marci felosztja az elrablott pénzt. Egyharmadot a szegénynek ad hogy imádkozzék érte a zsinagógában. Az uszorás zsidónak pedig megengedi, hogy kiszámítsa elveszett pénzének kamatát. A rajz jóízű: még a tréfálkozó betyár sem visszatetsző alak. A novella éle az uszorás, büszke, szegény hittestvérét megvető zsidó ellen irányul minden bántó céltartozás nélkül.

Csetényi a zsidó vonatkozású hírekre megjegyzi, hogy bár értékes adatokat nem nyújtanak, mégis hozzátartoznak a „teljes kép”-hez. Ez a körülmény hátorit fel bennünket arra, hogy rámutassunk néhány kimaradt adatra. Nemcsak a pesti evangélikus gimnázium önképzőkori előadásán szerepel zsidó növendék hanem Nagy Ignác „Tisztujítás”-át is izr. műkedvelők adták elő (1844. 9. sz.). Érdekes adat a magyar nyelv terjedéséhez a felvidéki zsidók között: a bécsi és klméti hírközsegek tanodáiban naponta több órát fordítanak a magyar nyelv tanítására (1843. 24. sz.). A hír a zsidók törekvését szembeállítja a hazai nemzetiségek maradiságával. A szerző azt állítja dolgozatának végén, hogy egyéb művelődési adat alig áll rendelkezésünkre. Ime még néhány adat: A homi izraeliták között a magyar nyelvet terjesztő egyesület (1844. 2. sz.). Az egyesület alapszabályai, az egyesület céljának ismertetése, elismerő megjegyzések (1846. 16. sz.). Az egyesület választási közgyűlése, az elnökválasztás (1846. 22. sz.). Az izr. főiskola növendékeinek vizsgálata. Előhaladásuk a magyar nyelvben (1844. 11. sz.). A (rombach-utcai) izr. kisdudóv-intézet próbatéte. A magyarosodás a zsidók között halad a jegygyorsabban előre (1844. 11. sz.). Látogatás Eibenschütz ur nevelőintézetében. A tanulók nagy ügyessége, tiszta magyar kiejtése. (1846.

II. 3.) A fővárosi zsidók társulatot alakítottak, melynek tagjai „megvetés és utálat tárgyává” tettek mindazokat, kiket egyszer uszoráskodási bűnön kaptak (1846. 3. sz.). Petrichevich-Horváth Lázár tudósítása: A pozsonyi zsidó város ünnepi díszben az országgyűlés megnyitására (1843. 21. sz.). Zsidó diákok küldöttsége a magyar tannyelv bevezetését kéri Bugat orvoskari dékántól (1843. 26. sz.). Az oroszvári zsidó község levele. A vallási türelem példája (1843. dec. 30.). Az aradi polgárőrhad felállítás. Rokonszenves nyilatkozat a kizárt zsidók mellett (1846. I. 16.). Az első magyar nyelvű esküvői a megyénél. Az esküvői szerkesztője Brill Izrael. Jegyzőkönyvi díszereje. Óhaj, bárcsak magyar nyelven jelenne meg Brill héber nyelvű de hazai érdekű munkái. (1846. II. 7.) A türelmi adó eltörlésének ünneplése (1846. II. 10.). Érdekes házassági hír. A lakodalmi ünnepség fölött „a magyar nemzetiség szelleme ömlék el”. (1847. II. 17.). Hasonló megjegyzés Rózsavölgyi Márk országgyűlési körtáncára (1843. 19. sz.).

A szerző arra a kérdésre, hogy Petrichevich-Horváth Lázár, a „Honderü” szerkesztője, aki maga mindenkor a leg-nagyobb megértéssel szól a zsidókról, miért türe lapjában a zsidóellenes rajzokat és novellákat, azzal válaszol, hogy a korabeli szépirodalom ennek az igénynek fontosságát nem tulajdonított. Valóban ez volt a helyzet? Hisz Petrichevich-Horváth Lázár is óber figyelemmel kísérte a szépirodalmi művek zsidó vonatkozásait és említést tesz róluk a „Honderü” hasábjain. Jósika „A csehok Magyarországon” című regényének zsidó leányalakjáról. Amint arról, így ír: „E szendőség és ártatlanság, az elragadó bensősége a gyermeki s vallásos szeretetnek könynyekre indít.” (1843. 30. sz.) Szilágyi „Zsidó” című drámájának kritikájában ez áll: Nem nehéz kivenni a szerző ügykezelését, hogy Lőrincben becsületes zsidót akart festeni, kit csak a nyomasztó körülmények tesznek hajhásszá. (1844. 8. sz.) A zsidó alakja tehát érdekelte a szerkesztőt, de érdekelte az olvasó közönséget is. Csahogy a szerkesztőnek meg kellett alkudnia a helyzettel és a groteszk figurává torzított népszerű zsidó novella alakokkal is fokozni akarta lapjának anyagi érdekét. Egyébként pedig kiknek tettett oly nagyon az efféle novella? Kitérünk a Bemáth Gáspár zsidóellenes rajzát bevezető szerkesztői megjegyzésből: „Mennél több ilyen freskóképet óhajunk kedves szépünknek.” Tehát hazánk „szépeit” olvasták oly mohón ezeket az elbeszéléseket s ez némi magyarizatul szolgál. Emellett pedig a szerkesztő nem utasította vissza az amúgy is divatos témákat feldolgozó írók novelláit. Gondoljunk csak a folyóiratok között fennálló antagonizmusra és akkor természetesen fog feltűnni, ha a szerkesztő a maga lapja mellett akarta lekötni Nagy Ignácot, Bemáth Gazst...

Csetényi egy könyves szempontra figyelmen kívül hagyott, amikor a szépirodalmi sajtó és a zsidóság viszonyát tette vizsgálat tárgyává. És pedig: A reformkor idejére esik a magyar zsidó írók bevonulása az irodalomba. A Honderü hasábjain mutatkozott be az első magyar zsidó kritikus: Zeffy Gusztáv. A szerkesztő Zeffy tanulmányát ezekkel a szavakkal ajánlja olvasóinak: „Ezen művelt tollból fakadó levelekre figyelmeztetjük olvasóinkat”. A zsidó kritikus „Irodalmi levelek” címmel adta közre esztétikai fejtegetéseit. És bár Lessing, Schlegel, Fichte művein nevelkedett, feltűnő kritikátlansággal boncolgatja Petőfi költészetét. Hasonló egyoldalú értékeléssel emeli a zsidó Hugó Károly drámáiról munkásságát Katona József fő. „Dilaskali”-i a negyvenes évek legmerészebb bangu drámakritikái.

Egyébként a korabeli sajtó és a zsidó-ügy viszonyáról van egykoru dolgozatunk is. Szegfy, az Életképek 1846. évf. 15. számában ír bővebben erről a kérdéstről. Szegfy cikkére hivatkozik Einhorn Ignác „A zsidó-ügy és a sajtó fontúsága” című tanulmányában, mely a reformkor határévében, 1848-ban, jelent meg az első magyar zsidó napjában.

A Honderü mellett a többi forrásmunkára is kiterjedő revízió és a feltárható bővebb anyag általánosabb és összefüggőbb képet adna a reformkori magyar zsidóság művelői állápotáról és: szükségtelemné válók az adatszervi felsorolás.

Zsoldos Jenő.

KÖZGAZDASÁG

Jubileum

Ritkaság számba megy manapság egy-egy régi cég jubileuma. Ilyen ritka jubileumra nyílt április 24-én alkalm a Salamander cipőkereskedelmi Rt.-nak: fennállásának 30 évfordulóját ünnepelte.

Nem lesz érdektelen végigmennünk a nagyszabású üzleti vállalkozás magyarországi fejlődésének útjain. Harminc év előtt Deutsch Antal akkor még szerény neve alatt kis cipőüzlet nyílt meg a Kecskeméti-utcában. A kis üzlet tulajdonosa hamarosan felismerte, hogy csak világvárosias, előkelő külsővel, szolid kiszolgálással, főleg pedig jutányosan kikalkulált és szigoruan megszabott árakkal tudja vállalatának a nagyközönség szeretetét megnyerni. Ily elvek mellett nőttön-nőtt Deutsch Antal üzlete. Már nagyszabású és messze kiágazó volt akkor, amikor üzleti érdekkörébe vonta 16 évvel ezelőtt a híres német Salamander-cipőárúházat. Az üzlet ezentul még rohamosabban fejlődött, egymásután nyíltak meg Salamander főkárúházai a Deutsch Antal vezérigazgatója annak a nagyszabású részvénytársaságnak, mely a főváros legelőkelőbb utvonalaiban (Salamander központja: Erzsébet-körút 36, fióküzletei: Andrássyut 37, Kossuth Lajos-utca 2, Kecskeméti-utca 19), ezen-



DEUTSCH ANTAL igazgató, a cég alapítója

külül Szegeden, Debrecenben, Belgrádban és Zágrábban tart fenn árúházat. A vezérigazgató elve továbbra is a régi: jó munkát adni szolid áron. Emellett gondja van — nyugati példára — üzlethelyiségeinek impozáns külsejére. Deutsch Antal közgazdasági tevékenysége más irányban is érvényesül, a kelenföldi Titánia cipőgyárnak egyik igazgatósági tagja s az ő nevéhez fűződik a gyár nagygya fejlődése.

Nem hagyhatjuk szó nélkül — bár ismert szerénysége tiltakozni fog ez ellen — hogy Deutsch Antal híressé vált jótevékenységéről meg ne emlékezzünk. Naponta keresik őt fel személyesen vagy levélben különféle egyesületek, magánemberek, hogy jószívűségét igénybevegyék és senkit sem bocsát el üres kézzel. Mindenkinek kérését vagy maga, vagy fiatal

helyettese, dr. Korn Jakab, — a bécsi cionista ifjuság egyik volt vezető egyénisége — intézi.

Bennünket, zsidókat, különösen azért érdekel a Salamander-jubileum, mert a nagy Salamander világcég megalapítója, Max Lewi, a német zsidó közélet egyik ismert vezetőembere volt. Ő is egyik alapítója a „Hilfsverein der deutschen Juden” egyesületnek, mely a zsidó allianz gondolatát megvalósította.

Levi Siegfried, a németországi központ jelenlegi vezetője, tradicionális zsidó szellemben él eszládjával. Külön jótékonyági osztályt állított fel, ahová a jövedelem bizonyos százaléka automatikusan befolyik. Ez az alap a felebaráti intézmények fellegítésére szolgál. Utánzásra méltó szokás, bár a magyarországi cégek is példát vennének róla.

Salamander világcég ma 560 üzletet számlál és tizezer-nél több munkásaládnak ad kenyeret.

Az „Egyetértés” közgazdasági rovata. Az „Egyetértés” célkitűzéséhez híven nagy súlyt helyez arra, hogy olvasóit mindenről informálja, ezért közgazdasági rovatunk vezetését kép-

LABORI

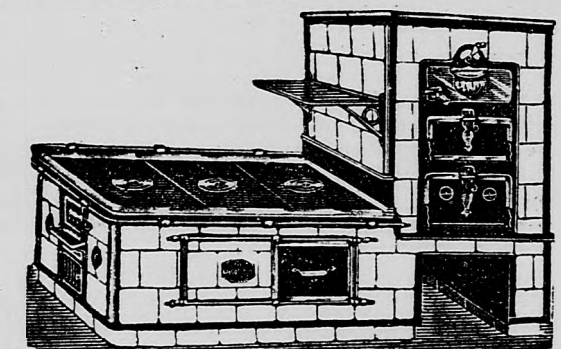
PHOTO-ATELIER

GRÓF TISZA ISTVÁN UCCA 18
BUDAPEST, ERZSÉBET-TÉR

TELEFON: LIPÓT 973-20

Az „Egyetértés” előfizetőinek 25 % engedmény

HÁZTARTÁSI, URASÁGI, VENDÉGLŐI, INTÉZETI



TÜZHELYEK

LAKOS LAJOS Takaréktűzhelygyár R.T.

Budapest. Központi iroda és gyár: VIII., Bezerédy u. 8.
Telefon: J. 21-34. — Városi üzlet és raktár: IV., Váci
ucca 40. (Irányi ucca sarok). Telefon: J. 153-52.

ERDŐDI-NEUMANN
ELEKTROTECHNIKAI CIKKEK NAGY RAKTÁRA

BUDAPEST
VI. VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 27 SZ. TELEFON: 103-82

Csillárok, rádiókészülékek,
selyemernyők,
villamos főzőkészülékek gyári áron. Kedvező fizetési feltételek

Megkezdjük a Salamander-cipők árait leszállítani!

Az összes árak melyen leszállított árban!

Egyes párok a legjobb minőségben 195.000 | Férfi és női cipők fél és magas . . . 295.000
Férfi és női cipők fél és magas . . . 250.000 | Lelegegánsabb kivitelben 390.000

IV., Kecskeméti ucca 19.
VI., Erzsébet körút 36.
IV., Kossuth Lajos u. 2.
VI., Andrássy-ut 37.
Szeged, Kárász ucca 6.
Debrecen, Plac ucca 22.

A MOHAI ÁGNES

hazai természetes szénasavas ásványvíz a legüdítőbb és a legzamatosabb ital. Patentdugós üvegekben, friss főítésben, mérsékelt áron, mindenütt kapható.

zett szakemberre bízta. Judavics L. Paneth vette át közgazdasági rovatunkat. Közgazdasági munkatársunk kiváló szaktudással és megbízható értesüléseivel nagyban hozzá fog járulni ahhoz, hogy az „Egyetértés” a zsidó kultúrember nélkülözhetetlen lapja legyen.

Székely Lipót orth. kóser szalámi és füstölthúsáru gyár Dob-utca 27. sz. most ünnepelte fennállásának 25. évfordulóját. Hagyományhű testvéreink továbbra is az orth. rabbinátus felügyelete alatt működő gyártmányait vásárolják meg.

Az 1897-ben alakult **Hantos testvérek Rt.** ma már fogalom a mázoló-, festő- és tapétázó-iparban. Megnéztük a cég dísztermében kiállított tapétamintákat és valósággal meglepett bennünket az a művészi sokoldalúság, amit a tapétázó- és szobafestőiparban el lehet érni. Külföldről beszerzett újszerű tapétái nemes rajzművészetükről és díszítő hatásokról tanuskodnak. A tapétázás, mázolás és szobafestés mindenféle kivétel a legelőnyösebb áron végzi.

Biztosítás az Anglo-Danubian Lloyd Általános Biztosító Részvénytársaságnál. Budapest, VI., Vilmos császár-ut 55. Telefon: 57-58.

Herz Emma műtermében készül az a művészies kivitelű sulchan-(asztal)-terítő, melyet Ullmann Emilné szüleinek emlékére az izr. leányváház részére rendelt.

Menyasszonyok öröme! Csak az udvarban az olesó maradékvásár: Budapest, Király-utca 32. szám alatt. Egy menyasszonyi kelengyét 998 ezer koronáért árusítanak.

A Fehér M. Miksa ruhaház tulajdonosának fia, Imre, e hó 8-án az Abonyi-utcai zsidó gimnázium templomában tartotta hárméves-ünnepélyét nagy és előkelő közönség jelenlétében. A szívréható felavató-beszédet Widder Salamon tanár tartotta.

Ráchel sírja mintájára készül egy remekbe faragott monumentális sírrelék az ismert Eichbaum Mór műtermében, V., Pozsonyi-ut 1-3. A közel négyezer éves műemléket ritka ügyességgel mintázta le a mester és művészi meglátással ültette vissza a maga évezredes ódonágába. Jól esett látnunk, hogy a mai vallástalan korban vannak még hittestvérek, kik művészetük tárgyát a bibliából merítik. A mester végigkálauzolt bennünket műtermében s az eredeti rajzokon kívül egyéb kész emlékműveit és sírköveit is bemutatja, ami igazán nagy műveltséget nyújtott nekünk, Nemcsak izlésről és szakértelemről, hanem valóságos alkotó zsenialitásról tett tanúságot egy-egy kiállított zsidó motívumot ábrázoló sírreléke. Bucsuzáskor megígérte a mester, hogy egy-néhány monumentális emlékkő rajzát legközelebbi számunk részére rendelkezésünkre bocsátja.

Megnyílt ismét a régen bevált orth. kóser paksi konyha. Újabb berendezett étterem és hálósobák vendégeim részére, egész pensio a legolcsóbb árban csak nálam kapható. Iskolás gyermekek részére szintén teljes ellátást a legintányosabb árban vállalom. Löwenwirt Vilmos, a paksi konyha tulajdonosa, Budakeszi, Kálvária-utca 14. Érdeklődni lehet: Király-utca 16. III. udvar földszint. Étterem.

A Magyar Kender-, Len- és Jutaipar Rt. április 26-án tartotta 21. évi rendes közgyűlését, amelyen az 1925. január 1-i felértékelt megnyitómérlég és az 1925. december 31-iki zárómérlég terjesztett elő. A közgyűlés változatlanul elfogadta az igazgatóság javaslatát, mely szerint a megnyitómérlég 5 millió pengő alaptőkével, 4 millió pengő tőketartalékkal és 6 millió pengő értékesítési tartalékkal timentetik fel, míg egy részvény névértéke 40 pengőben állapított meg. Részvényösszevonás nem történik. A megnyitómérlégek kimutatott tőkék figyelembevételével egy részvényre 120 pengő esik. A vállalat az 1925. üzletévre részvényenként 30.000 korona osztalékot fizet, a múlt évi 9000 koronával szemben. A szelvények május hó 10-től kezdődően kerülnek beváltásra a Magyar-Olasz Bank Részvénytársaságnál.

Kölcsonös Tüzkár és „Janus” Általános Kölcsonös Biztosító Intézet mult évben ünnepelte 100 éves fennállásának jubileumát, Magyarországi igazgatóság: Budapest, VI., Andrássy-ut 50. Modern életbiztosítás legelőnyösebb feltételekkel.

Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Rt. közgyűlése az új alaptőkét 21 millió pengő és a tartalékokét 10.500.000 pengőben állapította meg. Részvényösszevonás nincs, egy részvény értéke 100 pengő. Osztalékként 100.000 korona állapította

tott meg, amely a mai naptól kezdődőleg kerül kifizetésre a Hitelbanknál.

Mezőgazdasági Ipar Rt. közgyűlése a részvénytőkét 9 millió, tőketartalékát 11 millió pengőben állapította meg. Részvényének névértékét 15 pengőre emelte. Osztalék: 16.000 K (1,28 pengő).

Kaszab-féle Csavar- és Vasáruipar Rt. 1.200.000 pengő tiszta vagyont mutat ki, amelyet felerészben alaptőkeként, felerészben tőketartalékként szerepeltet. A részvényeket 25:1 arányban 50 pengő névértékű részvényekre fogják összevonni. A mult évi tiszta nyereség 29.194 pengő.

A Belvárosi Takarékpénztár Rt. aranymérlege. Az intézet igazgatósága Székely Ferenc m. kir. udvari tanácsos elnökelete alatt megtartott ülésén elhatározta, hogy a f. évi április 29-re összehívott közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az intézet részvénytőkéje 3 millió pengőben, tőketartaléka 1 millió pengőben állapítsák meg. Evégből 20 részvény összevonása után egy 50 pengő névértékű új részvényt fog a takarékpénztár a régiék ellenében költségmentesen kiszolgáltatni. Az elmúlt üzletév 4.158.612.542 K tiszta nyereséggel zárult, melyből részvényenként 2500 K kerül osztalékképpen kifizetésre. A közzétett mérleg adatai a Belvárosi Takarékpénztár élénk üzletmenetéről tesznek tanúságot. A takarékpénztár és folyószámlabetétek összege 1175 milliárd koronára, a hitelezők összegpedig 107 milliárd koronára emelkedett, ami az előző évhez képest 150%-os többletet jelent. A takarékpénztár váltótárcaja 101,5 milliárd koronát tesz ki és jelentékeny tényezője a takarékpénztár mobilitásának. Az 1925. évi osztalék, a tőzsdén árfolyam alapján számítva, a részvények 9%-os kamatozásának felel meg. A felértékelés nagy óvatossággal történt, a kimutatott tőkén felül a takarékpénztárnak nem jelentéktelen belső tartalékai is vannak. Az intézeti bérház, mely békében 7 millió aranykoronába került, csupán 2 1/2 millió pengővel van fedve, ami megfelel a mai bérhozádek 8%-kal tőkésített értékének.

A Magyar Cukoripar Rt. igazgatósága legutóbb tartott ülésében elhatározta, hogy az április 30-án tartandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az 1925. április 1-i megnyitómérlégekben a társaság alaptőkéje 18 millió pengőben, a tőketartalék pedig 9 millió pengőben állapítsák meg úgy, hogy a társaság tiszta vagyona 27 millió pengőt tesz ki, az utolsó háború előtti 1913-14. üzletévben kimutatott és az időközi tőkefel-emelésekkel 22.500.000 pengőre szaporodott összeggel szemben. Az alaptőke 100 pengő névértékű részvényekre fog osztani, amelyekre 150 pengő kimutatott vagyon esik. A lefolyt üzletév a cukor világgiaici árának igen erős súlyedése következtében a tavalyinál kedvezőtlenebbül alakult és az igazgatóság ehhez képest az elmúlt évinél némileg alacsonyabb osztaléknak és pedig részvényenként 8 pengő, azaz 100.000 korona fizetését fogja javasolni.

Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár Rt. A megtartott közgyűlés elé terjesztett pengőmétrég 1.269.365.94 pengőnyi vagyonállagot tüntet fel, melyből 1.000.000 pengő részvénytőkére és 269.365.94 pengő tőketartalékra esik. Az igazgatóság a vagyonállagot körültekintő óvatossággal értékelte, úgy hogy az intézet jelentékeny latens tartalékkal rendelkezik. Az 1925. évi osztalékszelvény, mint az előző évben, 500 koronával (250%) kerül máttól kezdődőleg beváltásra.

A kiadásért felelősek: MÁRKUS ALADÁR és PARTOS NÁNDOR

A kiadóhivatal vezetője: KELETI I. IMRE igazgató.

Általános Nyomda, Könyv- és Lapkiadó R. T., Budapest, VI., Nagymező ucca 3. A nyomdaért felelős: Dr. U. István.

ZÁLOGCÉDULÁKAT kiváltak. Ekszereket, brilliánsokat bárkinnél drágábban vesz: **Székely Emil** Király ucca 51. (Teréz-templommal szemben.) Telefon.

Templomi aranyhímzéseket, proches tórákópenyt stb. készít művészies kivitelben **Herz Emma** aranyhímző-műterme, az arany érdemkereszt tulajdonosa, Budapest, IV., Kossuth Lajos ucca 3. — Telefon: József 154-84.

Szolid bútort szolid cégnél vásároljon!

20 éve fennáll **TROTZER ÉS WIDDER** cég butorüzlete Budapest, VII., Wesselényi-utca 18. — Telefon: József 82-59. Minden eladásunk egy referenciá. — Pincében butort nem tartunk.

NEOLOG ÉTTERMEK

Megnyílt

az Európa szállodában levő

PFEIFER-féle KOSER ÉTTEREM

ujjonnan átalakítva és a mai kor igényeinek megfelelően felszerelve

Déli menü már 16.000 koronától.

PFEIFER ÉTTERME, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ UCCA 9.



HOFFMANN-ÉTTEREM

SZIGORUAN ORTH. כשר

BUDAPEST, RÉVAY-UCCA 10.

Régi jó elismert magyar polgári házi konyha. Menü-rendszer. Kiszolgálás a házon kívül is. Előfizetések elfogadása. Lakodalmakra és más ünnepélyekre külön terem rendelkezésre áll.

VÉTKEZIK,

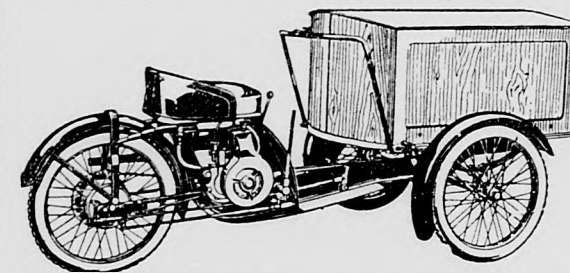
ki nem a **BACK-féle** Budapest, Hajós ucca 1. **Opera mögött** kóser étteremben étkezik **Opera mögött** Telefon: 142-85.

CIMTÁBLÁKAT legolcsóbban készít **LANG és WELLISCH** VII., Holtó u. 1. Telefon: J. 123-65.

Általános intelligenciával rendelkező **rabbihelyettes, kántor,** képesített hitoktató mohel, elsőrendű hitszónok szeretne állást változtatni. Szíves megkeresések „RABBIHELYETTES” jellegre a kiadóba kéretnek.

VAZDUGÁN SÁMUEL angol uri szabósága a tudományos szabóságok mestere csakú VII., Klauzál-tér 1. alatt

„D. K. W.” árukihordó autó **gyors, olcsó, megbízható!**



Vezérképviselő:

ERDÉLYI ENDRE

Budapest, V., Vécsel ucca 3. szám.

BIRÓ ÉS ECKSTEIN
BUDAPEST, V., VÖRÖSMARTY-TÉR 3

TELEFON:
126-06 és 46-25

Legújabb modellű írógépek, másológépek, sokszorosítógépek. Számológépek. Irodai butorok, irodai kellek legolcsóbb beszerzési helye

TELEFON:
126-06 és 46-25

DENTAL DEPOT
Partos Nándor és Társa
Budapest, VII., Akácfa ucca 5.
TELEFON: J. 153-42.

Ajánlja legelőnyösebb fizetési feltételek mellett dusan felszerelt áruaktárát: Speciális fogorvosi székek. Műszerszerekek. Mosdók. Villanyfúrógépek.

Az összes fogorvosi anyagok és műszerek legelőnyösebb beszerzési helye

A pesti izr. hitközség rabbinátusának felügyelete alatt álló **כשר KOSER** כשר **SZALÁMI- ÉS FÜSTÖLTHUSÁRUGYÁR R. T.** VII., DOB UCCA 10. Telefon: József 126-99.

Lakodalmakra, avatásokra és ünnepélyekre különleges felvágottak. — Vidékre naponta csomagszállítás. Helybeli rendeléseket házhoz szállítjuk.

Pesti izr. hitk. felügyelete alatt **Uj כשר mészárszék** Budapest, VI., Aradi ucca 41 Prima husok! Szolid árak! Figyelmes kiszolgálás! **GOLDSCHMIED MIHÁLY**

EZÜST dísztárgyak, evőeszközök, sport- és versenydíjak dus választékban, gyári árban
SCHLEIFER ezüstárnyár. Budapest, VII., Kazinczy u. 14. Telefon; Józ. 135-28.

HUTTER JÓZSEF szappangyár, Olajipar Részvénytársaság
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 6.

CERES!
 kóser ételzsír
 tápláló, könnyen emészthető

ILLÉS SIMON CUKRÁSZ

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 39. Telefon: J. 121-52.
 Tea és finom sütemények
 torták, bonbonok, fagyalt
 és gesztenye purée.
 Előkelő uzsonnázó hely.

Westend Szálló

Budapest, VI., Berliini tér 3.

Nyugoti pályaudvaron. Telefon: L. 920-64.

Központi fűtés. Minden szobában hideg-meleg víz fürdők, lift
 Uri családok találkozó helye.
 Szoba árak 50.000-60.000 koronáig, fűtéssel együtt.



Szereti gyermekét?

Akarja, hogy gyönyörűen fejlődjen, piroszposzgas
 legyen? A gyermek étvágya hatalmasan kirobban,
 szervezete erősödik, csontalkata és izomzata fejlődik,
 arczsine kicsattan, ha naponta elfogyaszt 2-3
 kellemes csokoládézú

ARNEA VITAMINTÁPSZER-

táblácskát, vagy 5-6 szem drageet, melyet cse-
 mege gvanánt szopogat el és észre sem veszi, hogy
 ezzel kitűnő hatású tápszerrel visz szervezetebe.

Kérdezze meg orvosát!

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.
 Ahol még nem volna kapható, oda 54.000 korona
 beküldése ellenében bérmentve küldünk 3 dobozt
 e csodás hatású tápszerből.

ARNEA TÁPSZERGYÁR Budapest, VII., Angol ucca 19.

AZ EREDETI **CLARKS** soványító fürdőszó
 PÁRISI



fogyszott és megakadályozza az ehi-
 zást: Nem kell koplalnia! Nem kell
 hashajtó! 4-12 kg fogyás 6 hét alatt.
 Teljesen ártalmatlan, illatos és kel-
 mes, 6 csomagot tartalmazó doboz
 105 ezer korona részletes utasítással.

Clarks párisi soványító krém.

Egyes testrészek részleges letogyasz-
 tására. Nagy tegely ára 5 ezer korona.
 Kapható gyógyszerár és drogériákban.
 Ha nem kapná forduljon a budapesti
 képviselőhöz: Zsoldos, Budapest, IV.,
 Városház ucca 14. telemelet.

CSÁNGÓ JENŐ

BŐRÖNDŐS - Bördíszmü különlegességek

RÁKÓCZI-UT 39. - TELEFON: J. 129-25.

René Montreuil, Páris
Maigrolax soványító teája

Kényelmes! Ártalmatlan! Biztos!

Kapható minden gyógyszerárban. □ Ár: 18.000 korona.

Magyarországi főraktár: **SZENT LÉLEK** gyógyszerár,
 ezelőtt **TÖRÖK PATIKA**, Budapest,
 VI., Király ucca 12. szám alatt.

Ne fogadjunk el utánaot! Ügyeljünk a „Maigrolax“ névre!

ASTRA

FACSILLÁR-MŰHELY

Csillárok // Műpári tárgyak // Antik butorok
NÁDOR LAJOS tervező iparművésznél
 Budapest, VI., Nagymező u. 52. Mintaterem: IV., Váci u. 39.
 Régi butorokat új módszerrel művésziiesen átalakít!

Akinek nem mindegy

MIT TESZ A NYELVÉRE,
 az csak mindenütt a
SZENT ISTVÁN
CUKORKÁT

kérje, mert ezt valódi ola-
 jokkal, tiszta izekkel készít-
 jük. Megismerhetők, hogy
 minden szem cukorkába
 a **SZENT ISTVÁN** szó
 van préselve

Kőbányai Polgári Serfőző és
 Szent István Tápszerművek Rt.

SIRKŐVEK

ADLER J. sirkőraktárában
 BUDAPEST, KÁROLY KÖRUT 7. SZÁM.